

જે પ્રભુના પ્રેમગા મગ્ન રહેતા, જે
 પરમાર્થ જુદિથી વ્યવહાર કરી શકતા અને જેનો
 મંજ મહાગ જેવા અનેકને વિશ્રાંતિ રૂપ હતો
 તે-શરીરથી ગત છતા-અગર, મહારા પરમ મિત્ર
 ત્રીયુત ભગવાનજી લક્ષ્મીચંદ્ર ખોખાણીને આ
 લઘુ ગ્રન્થ અર્પણ કરી કૃતાર્થ થાઉ છું.

મા. જે.

બીજી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

આ પુસ્તકની પહેલી આવૃત્તિ મુદ્રાગત પરમ મિત્ર શ્રીચુત ભગવાનજી લક્ષ્મીચંદ બોખાણીના અમરચાર્યે તેમના લઘુ ગદ્ય તરફથી લેટ આપવામા આવી હતી, પરંતુ વાચક વર્ગ તરફથી વધારે માગણી થતા આ બીજી આવૃત્તિ લેટ આપવા માટે છપાવવામા આવેલ છે

પુસ્તક મળનાનું દેમાણુ.—
અમૃતલાલ લક્ષ્મીચંદ બોખાણી,
મારવાડી બગીચા-મુબઈ.
અથવા
અમૃતભૂવન-ધાટકુપર.

ધાટકુપર
તા ૧૧૮૨૮ }

મોતીલાલ જે. મહેતા

પહેલી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

આ શ્રદ્ધ મૂળ જર્મન ભાષામાં મહાત્મા
જે. જી. બેહામીનો લખેલ છે તેની વસ્તુ કિંમતી
જણાવાથી તેનો અંગ્રેજીમાં અનુવાદ થયેલ છે
અને તે ઉપરથી ટેટલાક જ્ઞાસુઓની મુચનાથી
ગુજગતીમાં આ અનુવાદ રેલ છે

મહાત્મા જે. જી. બેહામી રીતુ જીવન આ
પુસ્તકને અતે આપેલ છે તે ઉપરથી જણાશે
કે તેનું જીવન દૈવી ઝાંટીના મહાત્માઓ સાથે
ઘણા વિદ્વાનો મરખાવે છે એક માધુ તો લખે
છે કે જેટલું આત્મ તેજ આ મહાત્માને મળ્યું
હતું તેટલું હજી સુધી કોઈને મળ્યું નથી આ
ખાખત વાચનાર પોતે પણ પોતાની શક્તિ પ્રમાણે
આ પુસ્તકમાં આપેલ ઉપદેશથી સમજી શકશે

આ પુસ્તકમાં લૌકિક પ્રેમની વાત નથી
તેમાં અલૌકિક પ્રેમ સમજાવેલ છે, કે જે પ્રેમથી

“કુમુભાકર” પોતાની નિત્ય લીલામાં કુમુભાકર નિત્ય ખીલવે છે તેની નિષ્ક્રમતા તે તેના આધ્યાત્મિક લાવ છે તેની રસીકતા તેનો આધિદેવિક લાવ છે.

ખડારના યુદ્ધથી દેશ છૂટાય છે, અદરના યુદ્ધથી કાળ છૂટાય છે. કાળ છૂટવાથી મૃત્યુ છૂટાય છે તેનો માર્ગ આ પુસ્તકમાં ખતાવેલ છે.

પશ્ચિમના દેશોમાં પણ ડોઈ ડોઈ વખતે સારા મહાત્મા જન્મે છે, પણ ત્યાં પ્રવૃત્તિનું જોર ચોટલું રહે છે કે તેમનો ઉપદેશ જાણનાર કૃણીભૂત થતો નથી. જેમ આ દેશમાં મોક્ષ એ ચોથા પુરુષાર્થ રૂપ મનાય છે તેમ ત્યાં મોક્ષ એ પુરુષાર્થ રૂપ મનાતો નથી મનુષ્યના દુકા છાવનમાં (અર્થ, કામ, ધર્મ અને મોક્ષ રૂપ) ચાર પુરુષાર્થ સિદ્ધ થાય એવી સમાજ વ્યવસ્થા, મન્યવ્યવસ્થા અને ધર્મ વ્યવસ્થા કરવાનું કામ સંદેહ નથી જે પુરુષાર્થવાળા લોક ચાર પુરુષાર્થવાળા લોકને છૂટી શકે, પણ ખડારની છૂટથી તેની વિદ્યા, કળા,

ઉત્તમ છે એમ કહી શકાય નહિ ત્યાં મુખી
 પ્રજનુ હૃદય ન જનાય ત્યાં મુખી જીત પુરી
 કહી શકાય નહિ બીજા માણસનું હૃદય જીતવા
 માટે અલૌકિક પ્રેમની જરૂર છે, અને તે માટે
 ધર્મ, અને મોક્ષ પુરુષાર્થ તરીકે સિદ્ધ થવા જોઈએ.

માણસ બુદ્ધ અને પાઘડી વચ્ચે સમાઈ
 જતો નથી તેની અદર જે જે શક્તિ, જ્ઞાન,
 પ્રેમ, વિગેરે રહેલા છે તે માત્ર અર્થ અને કામથી
 પૂરા બીજતા નથી તેથીજ આ દેશમાં ચાર
 પુરુષાર્થ સિદ્ધ થાય એવી વ્યવસ્થા થઈ હતી

કાળની ઘટનામાં આ પૃથ્વી ઉપર બધે
 ઠેકાણે એવું જીવન પાછું ક્યારે આવશે તે કોઈ
 કહી શકે તેમ નથી ઘણા મહાત્માઓ આવ્યા
 અને ગયા છતાં તેમના શબ્દ માત્ર જે માણસો
 સાંભળવાને લાયક હતા તેજ સમજી શક્યા છે

ઘાટકુંપર
 તા ૧૮૫૨૮ }

મોતીલાલ જે. મહેતા

રસો વૈ સઃ

ભગવાનજી રસમય છે.

પ્રેમ કુસુમ

શિષ્ય:—હે ગુરુ, હું ઉત્તમ લવન કેવી રીતે પ્રાપ્ત કરી શકું કે જેથી હું ભગવાનને ભેળ શકું, અને તેનો શબ્દ સાંભળી શકું ?

ગુરુ:— પ્યારા પુત્ર ! જ્યાં કોઈ પણ પ્રકારનો સંસાર નથી એવા પ્રદેશમાં એક શણ પણુ જો તું તને મૂકી શકે તો તું ભગવાનના શબ્દ સાંભળી શકે.

શિષ્ય:—જ્યાં કોઈ પણ પ્રકારનો સંસાર નથી એવો પ્રદેશ નજીક છે કે દૂર છે ?

ગુરુ:— તે પ્રદેશ તારામાં જ છે. મારા પુત્ર ! જો થોડો વખત પણુ તારા વિચાર અને ઈછા તું બંધ કરી શકે તો ભગવાનની આશ્ચર્યકારક વાણી તું સાંભળી શકે.

શિષ્ય — જો હું વિચાર અને ઇચ્છા બંધ કરું
તો હું ભગવાનના શબ્દ શી રીતે
સાભગી થકું ?

ગુરુ — જ્યારે તું તારા વિચાર અને ઇચ્છાથી
રહિત થઈશ એટલે કે જ્યારે તારી
બુદ્ધિ અને ઇચ્છા શાન થશે, અને તે
આત્મા અને તેના શબ્દ ધારણ કરી
શકશે અને જ્યારે તારે આત્મા અનિત્ય
અને બાહ્ય ઇન્દ્રિયોની અસરથી ઉપર
જશે અને જ્યારે કંપના બંધ થઈ
પવિત્ર નિર્વિકંપ સ્થિતિ ઉત્પન્ન થશે
ત્યારે ભગવાનની વાણી, તેની દ્રષ્ટિ, તેનું
શ્રવણ તારામાં પ્રકાશશે અને તે વખતે
એમ લાગશે કે ભગવાન તારી અંદર
સાભળે છે અને જુએ છે, કારણ કે
તે વખતે તારું શરીર તે તેનું શરીર
થશે, ભગવાન તારામાં વાત કરશે અને

તારા આત્મા સાથે ઝોલશે અને તારા આત્મા તેનો શબ્દ સાંભળશે. તેથી જો તું તારા વિચાર અને ઈચ્છા શાંત કરી શકે, તારી કલ્પના અને તારી ઈંદ્રિયો રોકી શકે તો બહુ બાઅશાળી થઈ શકે, કારણ કે તે રસ્તે તને ભગવાનનું જ્ઞાન અને સામર્થ્ય મળવાથી મોક્ષ મળશે. તાકું પોતાનું શ્રવણ અને તારી ઈચ્છાજ તને વિમ્ન કર્તા છે. તેથીજ તું ઈશ્વરને જોઈ શકતો નથી અને તેનો અવાજ સાંભળી શકતો નથી.

શિષ્ય:— પણ ભગવાન સંસાર અને જગતથી ઉપર છે તેથી હું તેને કેવી રીતે સાંભળી શકું? અને તેને કેવી રીતે જોઈ શકું?

ગુરુ:— પુત્ર ! જ્યારે તું શાંત થઈશ અને મૌન રાખીશ ત્યારે સંસાર અને જગતની

ઉત્પત્તિ પહેલાં જેવા ભગવાન હતા એવો ધર્મશ. જેમાંથી આ મંચાર અને જગત નિકળ્યાં છે તે સ્વરૂપનો તને અનુભવ થયો તારી પોતાની દ્રષ્ટિ અને ઈચ્છા ઉત્પન્ન થયા પહેલાં તારામાં જેમ ભગવાન જોતા અને સાંભળતા તેમ તે વખતે તું સાંભળીશ અને જોઈશ.

શિષ્ય.— ત્યારે મને કંઈ વસ્તુ રોકે છે કે જેથી હું ભગવાનને જોઈ શકતો નથી અને તેનો શબ્દ સાંભળી શકતો નથી ?

ગુરુ.— તારી પોતાની ઈચ્છા, તારી વાણી, અને તારી દ્રષ્ટિ મિથ્યા બીજાં કોઈ તને વિદ્ય કરતું નથી જેમાંથી તું ઉત્પન્ન થયો છે તેની ઈચ્છાની સામે તું તારી ઈચ્છા રાખે છે તેથી તું ભગવાનની ઈચ્છાથી જુદો થઈ જાય છે અને તેની દ્રષ્ટિથી તારી દ્રષ્ટિ જુદી થઈ જાય છે.

જેમ તારી દ્રષ્ટિમાં તારી ઇચ્છા દેખાઈ
આવે છે અને તારી ઇચ્છા પ્રમાણે
તારી સમજણ ઉત્પન્ન થાય છે તેમ
તારી ઇચ્છા ભગવાનની ઇચ્છાથી ભેદ
પાડે છે. *વળી તારી ઇચ્છાથી તું
ભગવાનનો શબ્દ માંભળી શકતો નથી.

જગતના પદાર્થ ઉપર ધ્યાન
રાખવાથી જેમા તું નથી તેમાં તારું
ધ્યાન જાય છે; તેથી તું અવિદ્યાનાં
ક્ષેત્રમાં અંધારા છે. ત્યાં દ્રશ્યથી તારી
ઇચ્છા તને ઢગાવે છે, તારી બેડી તુ
પોતેજ ઉત્પન્ન કરે છે, તારું કેદખાનુ
તુ ઉત્પન્ન કરી તેમાં જાતે પૂરાય છે
અને તેથી તું તેમાંથી નીકળી શકતો
નથી અને પ્રેમમય જીવન પ્રાપ્ત
કરી શકતો નથી

શિષ્ય:— ત્યારે આવોજ મારો હલકો સ્વભાવ
છે, આવુજ મારી બેડીનું જાંઘન છે

અને આવીજ હલકી મારી ઇચ્છા છે
 તો હું પ્રાર્થના કરૂં છું કે મને કહો
 કે મારો આવો સ્વભાવ દેવી રીતે
 મુધરે અને હું પ્રેમમય જીવન દેવી
 રીતે પ્રાપ્ત કરી શકું ?

ગુરુ — તેમા ત્રણ વસ્તુની જરૂર છે —

- ૧ તારી ઇચ્છા મૂકી તારે પ્રભુને શરણ
જવું જોઈએ, અને તેની કૃપા માટે
અત્યંત દીન થવું જોઈએ.
- ૨ તારી ઇચ્છા ઉપર તને ધિક્કાર
 આવવો જોઈએ, અને જે તરફ તારી
 ઇચ્છા તને લઈ જાય તે તરફ તારે
 જવું નહિ.
- ૩ તારે હું ખ મહન કરતા શિષ્યવું
જોઈએ કે જેથી સંસારના મોહમાથી
ધૂંટવાનું હું ખ મહન કરી શકાય

આવી રીતે જો તું કંઈનાં થકે સી
ભગવાન તારી માથે વાન કરશે અને
તારી ધ્રુષ્ટાને તેના પોતામાં સમાવી
કેશે, તે વળતે મારા પુત્ર ! તું
ભગવાનના શબ્દ તારામાં માંલગીશ.

શિષ્ય—આ ઉપદેશ પાઠવો બહુ કઠણ છે;
કારણ કે તે પાળવાથી જગતને અને
મારા જીવનને પણ હોડવું જોઈએ.

ગુરુ—તેથી નિરાશ થવાનું નથી જો તું આ
જગત છોડીશ, તો તું એવા જગતમાં
જઈશ કે જેમાંથી આ જગત બન્યું
છે અને જો તું તારૂં જીવન છોડીશ
તો તને પ્રભુમય જીવન મળશે, કે
જે જીવનથીજ તારૂં જીવન ચાલે છે.
તારૂં જીવન પ્રભુમાં છે, ત્યાંથીજ તે
તારા શરીરમાં આવ્યું છે અને જેમ
જેમ તારી ધ્રુષ્ટા ક્ષીણ થશે, નગણી

થશે, અને મન્શે તેમ તેમ ભગવાનની
શક્તિ તારી અદર નારા માગ્દત કામ કરશે

શિષ્ય — ભગવાને માણુમને મ માર લોગ, વવા માટે
ઉત્પન્ન કર્યો છે તેથી માણુન સમાર
લોગવે તેમા જોડુ લાગતુ નથી

ગુરુ — બહારથી મ મારને લોગવે તેમા કંઈ
મહત્તા નથી જો તારે બધી વાનતુ મુખ
જોઈતુ હોય, અને બધાનો સ્વામી થવુ
હોય, તો તારે નવો માગે શોધવાની
જરૂર છે

શિષ્ય — તે માર્ગ કયા છે કે જેથી હું આખા
જગતનો સ્વામી થાઉં ?

ગુરુ — તારે પહેલા વસ્તુ અને વસ્તુનો પડાવ્યો
શુ જે તેનો ભેદ સમજવો જોઈએ
અદરનુ સ્વરાજ્ય નિત્ય છે અને બહારનુ
કપિત છે તેનો ભેદ સમજવો જોઈએ,
તુ બહારથી મ મારના પ્રાણીઓ ઉપર

અમલ કરે છે તે અમલ કલ્પિત અને
અનિત્ય છે, તેથી તને નિત્ય અને
અત્ય વસ્તુ મળશે નહિ. ઉલટું તને
પડછાયાનું એટલે કલ્પનાનું સુખ મળશે

તુ ડાહ્યો થઈશ તો પ્રભુકૃપાથી
તને સાચું રાજ્ય મળશે. તારી ઇચ્છાથી
કલ્પિત રાજ્ય મળે છે અને તે
રાજ્યમાં તારું જીવન બધાય છે, પણ
જો તુ તે સ્વભાવ છોડી દે, કલ્પિત
જીવન મૂકી દે તો તુ જ્ઞાનમય અને
પ્રેમમય જીવન પ્રાપ્ત કરી શકે,
તે જો જીવનમાં પડછાયો, આકૃત્તિ, કે
કલ્પના જેવું કંઈ નથી

ત્યા તુ બધા પ્રાણીનો રાજા થઈશ,
કારણ કે તે જીવનમાંથી જ બધા પ્રાણીઓ
ઉત્પન્ન થયા છે ત્યાર પછી પૃથ્વી ઉપર
કોઈ તને નુકસાન કરી શકશે નહિ,
કારણ કે તુ પોતે જ બધી વસ્તુઓના

જેવો થઈ ગયો હોઈશિ, અને બધી
વસ્તુઓ તારા જેવી થઈ ગઈ હશે

શિષ્ય — હું બધી વસ્તુઓના જેવો થઈ જાઉં
તેને માટે દુકામા ટુંટો રસ્તો બતાવો

ગુરુ — ઘણીજ ખુશીથી ભગવાન જે કહે છે
તે યાદ કર તે કહે છે “ત્યા સુધી
તમે નાના બચ્યા જેવા નહિ થઈ
જાઓ ત્યા સુધી તમને સ્વર્ગનું રાજ્ય
મળશે નહિ”

આ કરતા દુકો રસ્તો ખીન્ને
નથી અગર ખીન્ને કોઈ પણ સારો
રસ્તો નથી એટલું કહીશ તો કોઈ તને
નુકસાન કરી શકશે નહિ, કારણ કે
તું બધા પ્રાણીનો મિત્ર થઈ જઈશ

તારો આધાર બધા પ્રાણીમા રહેલા
પરમાત્મા ઉપર રહેશે, અને તારી ઈચ્છા
તેની ઈચ્છા સાથે એક થઈ જશે, વગી

વધારે કહુ છું તે ચાલજી અધર સામે
તો મુંઝાઈશ નહિ

જો તારે બધા માથે એક રૂપ
થવું હોય તો તારે બધાને હોડવા
જોઈશે હોઈમાં આમંત્રિત રાખવી જોઈએ
નહિ કોઈ વસ્તુ મળે તો ઠીક એમ
છંદવું નહિ કોઈ પણ વસ્તુ જો તું
તારી ઇચ્છાથી ભોગવીશ, તારી પોતાની
કરીશ તો વારે તેનું રક્ષણ કરવું પડશે,
પણ જો તું કોઈ વસ્તુમાં આમંત્રિત ન
રાખ તોજ તું બધી વસ્તુઓથી છુટો
રહી શકે અને ભગવાનના રાજકુવરની
માફક બધાનો સ્વામી થઈ શકે

કારણ તે તારૂં પોતાનું કંઈ ગણ્યું
નથી તું જોઈતો નથી અને કોઈ તારૂં નથી

તેથી તું બાળુ જેવો થઈ જઈશ
કે જેને ખબર નથી કે વસ્તુ શું છે ? તે
વખને જો કે તારામાં સમજણ રહેશે પણ

વસ્તુની આસન્નિ ન દોષથી ભગવાનના
જેવી તાગી સમજણ અને દ્રષ્ટિ થશે

જ ભગવાન બાધાને સમજે છે, પણ
 તેને દોષ સમજી શકતું નથી

શિષ્ય — આ હા ! આવું દિવ્ય જ્ઞાન મને કેમ
 થાય ? કે જેથી હું બાધાને ભગવાનના
 ભોધ શકું અને ઈન્દ્રિયોના જ્ઞાનથી છૂટી
 શકું, આવું સસાર ઉપર રહેલું તેજ
 અને બધી વસ્તુઓ ઉપર રહેલું હ્રાપણ
 મને કેમ મળે ? હું મળ્યાને મારો
 આસપાસ જે જે ચીજો છે તેમાજ હું
 આસક્ત થઈ ગયો છું તેથીજ હું જાણુ
 છું છું કે હું તેવી દશામા શી રીતે
 પહોંચી શકું કે જ્યાં દોષ મને તુકસાન
 કરી શકે નહિ, તેમ મારું મન કેવી
 રીતે સુધારી શકું કે જેથી મારામા
 સત્વજ્ઞાન દાખલ થાય

ગુરુ:— તે હું તને સમજાવું છું. સાંભળ. આ તારાથી બનશે ? ઈન્દ્રિયોના રસ છોડીશ તોજ તું ભગવાનનું તેજ જોઈ શકીશ, અને તે તેજથી બધી વસ્તુઓ જોઈ શકીશ.

ભગવાનના શબ્દો ધ્યાનમાં લે. કારણકે તે તેજસ્વ અને શબ્દસ્વ છે. તે કહે છે “મારા સિવાય તું ઝાંઈ કરી શકીશ નહિ” માટે તેને શરણે જવામાં વિલાંબ ન કર. તે મોક્ષદાતા છે અને તારા હૃદયને શક્તિ આપે છે તેનાથીજ તું બધું કામ કરી શકશે; તેનામાંજ શ્રદ્ધા રાખ જ્યાં સુધી તું ભગવાનને શરણે નહિ જઈશ, અને તારી ઈચ્છા તેને શરણ નહિ કર, અને તેના સિવાય ઝાંઈ ઈચ્છીશ નહિ ત્યાં સુધી તને અચળ શાંતિ મળશે નહિ

તારી મરહ પડે તે વિચાર કર પણ તારી બુદ્ધિની ક્રિયામાં હર્ષ માન

નહિ. તને લાગશે કે જ્યાં સુધી તારી
શક્તિ કામ કરશે, અને પ્રભુને શરણ
નહિ થાય ત્યાંસુધી તને નિત્યની શાંતિ
મળશે નહિ. આત્માની શાંતિ આગળ
કોઈ પ્રાણીનું જોર ચાલતું નથી.

પ્રભુકૃપાથી તે શાંતિ જ્યારે તને
મળશે ત્યારે તારું શરીર જગતમાં રહેલી
બીજી સૃજનાં જેવું અભિમાન વગરનું થઈ
જશે. તારી બુદ્ધિ દેવીકોટી મહાત્માઓનાં
હુઝનો વિચાર કરી શુદ્ધ થશે, અને
ત્યાર પછી તારી શક્તિથી તું સ્વર્ગમાં
ચાલતો હોય એવું તને લાગશે.

જે સ્વર્ગમાંથી બધાં પ્રાણી ઉત્પન્ન
થયાં છે અને જ્યાં બધાં જવાનાં છે
ત્યાંથી તું બધી સૃજનાને મનથી અંદર
જોઈશ. ત્યાંથી બધી સૃજનામાં અને બધી
સૃજના ઉપર તારું રાજ્ય લાગશે. સ્વર્ગ અને
પૃથ્વી બન્ને ઉપર તારી શક્તિ જામશે.

શિષ્ય:— હે ગુરુ, મારી અંદર જે વાસનાઓ
 રહેલી છે તે મને એવો પકડી રાખે
 છે કે, હું મારી ઈચ્છા પ્રમાણે શરણુભાવ
 રાખી ગકતો નથી. તો મારે શું કરવું ?

ગુરુ:— આ બાબતથી ગભરાવાનું નથી. જે વખતે
 તારી ઈચ્છા ઈદ્રિયોથી છૂટી થઈ ગઈ
 હોય એમ લાગશે તેજ વખતે તારી
 ઈદ્રિયો તને છોડી દેશે. તે જગતમાં
 છે અને તારું શરીર પણ જગતમાં છે,
 પણ આત્માથી તું ઈશ્વર સાથે ચાલે છે.
 અને સ્વર્ગમાં વાતો કરે છે. જ્યારે તું
 તારા મનથી અને શરીરથી છૂટીશ, તારી
 ઈદ્રિયોથી જુદો થઈ જત્યારેજ તું પ્રભુના
 જેવું જીવન જીવી શકીશ. મૂરુણ સમયે
જેમ શરીરથી આત્મા જુદો થાય છે
તેમ ઈદ્રિયોથી તારી ઈચ્છા છૂટી થાય
તો ઈદ્રિયોને પણ મરેલી સમજવી.
 જેમ જગતમાં શરીર રહે છે તેમ

શરીરમાં ઇંદ્રિયો રહે છે; પણ જો તારી
 ઇન્દ્રિયોમાં દાખલ નહિ થાય. તો
 ઇંદ્રિયો પોતે તારી ઇન્દ્રિયામાં દાખલ
 નહિજ થઈ શકે; તેમજ તારી ઇંદ્રિયો
 તારા આત્માને સ્પર્શ કરી શકશે નહિ
 તેથીજ એક મહાત્માએ કહ્યું છે કે
 ✓ “તમારી વાતો સ્વર્ગમાં ચાલે છે, તમારું
 શરીર ભગવાનનું મંદિર છે અને
 ભગવાન તમારામાં રહે છે” તેથીજ
 ખરા ભક્તો ભગવાનનાં મંદિરો છે એટલે
 કે ભગવાન તેમના મનમાં રહે છે અને
 વાસના તેમનાં શરીરમાં રહે છે

શિષ્ય—જો ભગવાન મનમાં રહેતા હોય તો
 શી રીતે વર્તવું કે જેથી તે મારાથી
 ફરીથી દૂર થાય નહિ ?

ગુરુ—મારા પુત્ર ! ભગવાનના શબ્દ યાદ કર.
 તે કહે છે કે “જો મારા શબ્દમાં રહે છે
 તેનામાં મારા શબ્દો રહે છે.” જો તું

ભગવાનના શબ્દમાં રહેશે તો તેના
 શબ્દ અને આત્મા તારામાં રહેશે અને
 જે તું ભગવાન પાને માંગીશ તે તને
 આપશે. પણ જે તારી ઇચ્છા વામનામાં
 જશે તો તું ભગવાનથી દૂરો થઈ
 જઈશ અને ત્યાર પછી ભગવાનમાં
 રહેવા માટે તારે બહુ- દીનતા રાખવી
 પડશે અને ઘણુંજ તપ કરવું પડશે.
 તે વખતે તને વાસના છોડવાનું ઘણુંજ
 દુઃખ થશે, અને દેહનું અગ્નિમાન
 મૂકવાનું ગમશે નહિ તેથી તું આવી
 રીતે તેના શબ્દ પ્રમાણે વર્તીશ તો-
 તારી વાસના નિત્ય ઓછી થશે, અને
 તારી ઇચ્છા નિત્ય સ્વર્ગ તરફ ચડતી
 જશે અને ત્યાં પ્રભુની અને તારી
 ઇચ્છા એક થઈ જશે.

શિષ્ય— મારા ગુરૂ! મને સમજવો કે મારે
 હમેશા તપ શી રીતે કરવું, હમેશા

વામના શી રીતે ઝોડવી, હંમેશા દીનતા
શી રીતે રાખવી

ગુરુ — જે વસ્તુ તને ગમે તે છોડ અને જે
વસ્તુ ન ગમે તેના પર પ્રેમ કર, એવી
રીતે તારૂં તપ હંમેશા ચાલુ રાખ

શિષ્ય — મારે કઈ વસ્તુ છોડવી ?

ગુરુ — જે વસ્તુમાં તને રસ આગેા હોય,
જે વસ્તુ તને પ્રિય હોય, જેમાં તને
આસક્તિ હોય તે બધી છોડ જે
દેખાય છે એવી વસ્તુઓ, જે ઇદ્રિયોથી
લોગવાય છે એવી વસ્તુઓ, જેનાથી
માણસની ઈચ્છા તૃપ્ત થાય છે અને
વધે છે તે બધી છોડ અને તેને તારા
દુશ્મન સમજ આનુ નમ ગમે તે
છોડવું અને ન ગમે તે ચાહવું
જગન્ના ઠપા સહન કર એમ
દરરોજ તપ કરી જગતથી છુટો થા

ત્યાગેજ તારી વાસનાને તું છોડી
શકીશ, અને નિત્ય સુખના સ્થાનમાં
જઈ શકીશ.

ભગવાન કહે છે કે “તને મારામાં
આરામ મળશે પણ જગતમાં ચિંતા
મળશે. મારામાં શાંતિ મળશે પણ
જગતમાં દુઃખ મળશે.”

શિષ્ય:— આવી ચિંતા અને દુઃખ સહિત હું
જગતમાં કેમ રહી શકું અને નિત્ય
શાંતિ કેમ ન ગુમાવું અને જગતના
મોહમાંથી કેવી રીતે બચું, અને ઉંચું
જીવન શી રીતે પ્રાપ્ત કરી શકું ?

ગુરુ:— જો તું દરરોજ એક કલાક શ્રદ્ધાથી
બધી વાસનાઓ ઉપર જઈશ, સામાન્ય
દ્રષ્ટિ અને સમજ પણ છોડીશ, વાતચિત
બંધ કરીશ, અને કલ્પના છોડી ભગવાનની
કૃપા માગીશ અને તેને શરણે જઈશ

તો તને મૃત્યુ ઉપર રાત્ય કરાની
અને અમરને મારવા માટેની શક્તિ
 મળશે, અને નર્ડ અને જગનને તારી
 નીચે દાખી શકીશ ત્યારે તુ બધા મોહથી
 છૂટીશ અને બધાથી ઉત્તમ થઈ શકીશ

શિષ્ય — આવી સ્થિતિ જેને પ્રાપ્ત થાય તે
 મનુષ્ય ખરેખર ધન્ય છે, પણ મારા
 જેવા પામર માણુમને આવી સ્થિતિ
 શી રીતે પ્રાપ્ત થાય ? અને આવી
 વાસના રહિત સ્થિતિ મારા મનને ન
 મળે તો માફ શુ થાય ? હું તો જીવતે
 મૂંઝેલો એમ તે વળતે બૂમ મારું

ગુરુ — પુત્ર, તુ નિરાશ શા વાસ્તે બને છે
 તારૂં હૃદય મજબુત કર તુ તે ઉંચી
 સ્થિતિ મેળવી શકીશ. શ્રદ્ધા રાખ
તો બધી વસ્તુ મળી શકશે જે એક
 કલાક અથવા અર્ધો કલાક પણ બધી

વામનાઓ છોડી તારી ઈચ્છા મૂટી કરી
 શકે અને નિર્વિકલ્પ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી
 શકે તો ભગવાનની કૃપાનું તેજ તારી
 અંદર દાખલ થશે. તેનો મધુર પ્રેમ
 તારી અંદર ઉત્પન્ન થશે કે જેનું
 વાણીથી વણું ન થઈ શકે તેમ નથી તે
 સ્થિતિમાં ભગવાનના કૃપાયુક્ત અગમ્ય
 શબ્દો તું સાંભળીશ.

તારા આત્મામાં મુખ ઉત્પન્ન થશે
 અને તે મુખ જગતનાં બધાં માલ અને
 બધી વસ્તુઓનાં મુખ કરતાં વધારે લાગશે.
શિષ્ય:— હવેનને માટે તો આ ખરેખર બહુજ
 લાભકારક છે પણ વામના વગર શરીર
 રહી શકતું નથી તેનું શું કરવું ?

ગુરુ:— ઉપર બતાવેલ ઉપાયથી તારૂં શરીર
 ભગવાનના શરીર જેવું થઈ જશે એનો
 ભાવાર્થ એ છે કે તારા શરીરમાં
 ભગવાનના ગુણ દાખલ થશે.

શરીરની વાસનાઓ ધૂટતી જશે,
 શરીર પ્રારબ્ધને એટલે ઈશ્વરની ઈચ્છાને
 આધીન રહેશે તેનામાં ઉંચા ભાવો
 ઉત્પન્ન થશે. ભગવાનના નક્કી કરેલ
 વખત પ્રમાણે અને ધર્મ પ્રમાણે
 તેનો મોક્ષ થશે, ભગવાન અને
 સાધુઓના શરીર જેવું તારું શરીર
 થઈ જશે.

શિષ્ય:— પણ આ શરીર હાલની સ્થિતિમાં બહુ
 અભિમાની છે. ખોટી કલ્પના અને
 વાસનાના પડછાયા વચ્ચે રહે અને
 વાસનાની શક્તિથી તે જમીન ઉપર
 ચાલે છે તેથી મને બહુ શંકા થાય
 છે કે રખેને તે મને નિરાશ કરે, ભગવાન
 પાસે જવા ન દે, ભાર રૂપ થાય અને
 સ્વપ્નાં જેવી નજીવી ચીજોમાં સુખ માને,
 બહારની ચીજોમાં આસક્ત થાય, મને
 નીચો પાડે, તો પછી મારે જગતમાં

રહેવા છતાં સ્વર્ગમાં વાતચિત શી રીતે
કરવી ? આ શરીરનું મારે શું કરવું
કે જેથી હું સ્વર્ગ સાથે વાતચિત કરી
શકું અને જગતની વાતોથી છૂટું.

ગુરુ:—

તેને વાસ્તે એકજ રસ્તો છે અને તે
એ કે જે શરીરને તું પશુવૃત્તિવાળું
કહે છે તે શરીર ભગવાનને અર્પણ
કરી દેવું આ શરીરરૂપી અશ્વનો અશ્વમેધ
કરવો અને તેમ કરવાથી તે તેના શરીર
જેવું થઈ જશે. તેથી તું દેહની આમંત્રિ
છોડ અને તારા મનનો સ્વભાવ ફેરવ.
તે સ્વભાવ ફેરવવાથી શરીર ઉપર તારી
સત્તા જામશે, તને ઇશ્વરની ઇચ્છાની
ખબર પડશે અને તેના અનુગ્રહથી
તારૂં જીવન ચાલશે.

આ પ્રમાણે કરવાથી શરીરની
પશુવૃત્તિ ખહારથી અને અંદરથી ઘટતી
જશે ખહારથી એટલે કે અહંકાર,

ખોટી રૂઢી, અને જગતની ફેશનથી
 છૂટશે તારૂં જીવન, જગતના લપકાનુ,
 દલનુ, અભિમાનનુ અને અહુકારનુ
 દુરનન થશે અદરથી પશુવૃત્તિઓ
 મગશે, તેની આથે લોભ અને ઈર્દિયોના
 સ્વાદ પણ મરશે, અને તારૂં મન અને
 ઇચ્છા નવા થશે તે આત્માને તાળે
 રહેશે, અને લગવાન તરફ દોરશે,
 તેથી તારૂં શરીરભગવાનને રહેવાનુ મદિર
 બની જશે, અને તુ દરેક જાતના વિકાર
 અને વાસનાઓથી મુક્ત થશે

શિષ્ય — જગત આ કામને અને ક્રિયાને ધિક્કારશે
 ડારણ કે આ બધુ જગતના વ્યવહારથી
 વિરુદ્ધ છે તેથી આવી માધના શી
 રીતે થઈ શકે ?

ગુરુ — એમા તને હઈ નુકસાન થશે નહિ,
 પણ ઉલટો તને આનંદ આવશે, કાન્હુ

કે તારું શરીર જગતનો વ્યવહાર છોડી
ભગવાનના જેવું થશે અને ભગવાનના
મધુર પ્રેમની અસર તારા ઉપર થશે.
શિષ્ય.— કેટલાક માણસમાં તમે જણાવેલ આવે
ઉત્તમ સ્વભાવ આવી શકે તે વિશે મને
શંકા નથી તોપણ મારી દશા સુડી
વચ્ચે મોપારી જેવી છે કારણ કે મને
હજી ભગવાનના અનુગ્રહની પુરેપુરી
અમર થઈ નથી. ભગવાનના અનુગ્રહ
ઉપરજ આધાર રાખી શકાય તો કેવું
સાફ ? પણ મને ખીક લાગે છે મારી
ધીરજ રહેતી નથી તેથી એક સવાલ
પૂછું છું

જગતનો ક્રોધ જેમ બહારથી
દુ ખ આપે તેમ અદરથી ભગવાનનો
ક્રોધ ઉત્પન્ન થાય તો મારે શું કરવું ?
જેમ દેવીકોટીના કેટલાક મહાત્માઓને
થાય છે તેમ

ગુરુ:— ભલે તેમ થાય. જેમ જગતનું તેઓના પર
 દુઃખ પડ્યું હતું તેમ ભલે તારા ઉપર
 પડે, અને ભગવાને જેમ તેઓને વિરહ
 દુઃખ આપ્યું હતું તેમ તને પણ થાય.
 આવા સંજોગોમાં તેઓએ શું કર્યું હતું ?
 તેઓ પોતાનો આત્મા જગતના પિતાના
 હાથમાં સોંપી દઈ આ અનિત્ય
 જગતનું દુઃખ છોડી નિત્ય આનંદમાં
 ગયા. તું પણ તેમ કર અને તેમ
 કરવાથી તારું મરણ એ તારું
જીવન થશે.

શિષ્ય:— ભલે તેમ થાય, મારું શરીર ભલે
 ભગવાનને શરણ થાય, પણ મને
 લાલ્પવાની ઇચ્છા છે કે આ દુઃખી
 જગત છોડીને મારું શરીર સ્વર્ગમાં
 જશે ત્યારે તે શરીરનું શું થશે ?

ગુરુ:— તુ આ જગતના વિરોધી લાવમાંથી

છૂટી ભગવાનના અનુગ્રહથી આ હાડકાં
 અને ચાંમડાંના શરીરમાં રહેલાં દુઃખ
 અને દિલગીરીથી છૂટીશ કે જે દુઃખ
 ઇદ્રિયોના લોગથી ઉત્પન્ન થયાં છે,
 વળી આત્માનો નિદ્રામ થશે તું દેવભાવ
 પામીશ એટલે કે તારા દેવત્વમાં
 દાખલ થઈ જઈશ ભગવાનના પ્રેમમાં
 ડુબી જઈશ ભગવાનના મધુર નામથી
 તારો સ્વભાવ જીવશે અને મોટો થશે,
 તેની અદરથી એક નવી દુનિયા નીકળશે
 અને ત્યાં ક્રોધ મટી જઈ પ્રેમ અને
 આનંદ ઉત્પન્ન થશે. ત્યાં મનુષ્ય
 ભગવાનના પ્રેમમાં મસ્ત રહેશે તેનું
 કપકુ પહેરશે જગતની બધી ચીજોનું
 રહસ્ય સમજશે કારણ કે ભગવાન
 સિવાય કોઈપણ ચીજ તેને સતોષ
 આપી શકશે નહિ, કોઈ પણ વસ્તુ
 તેને તુકસાન કરી શકશે નહિ

ભગવાનનો પ્રેમ બધી વસ્તુઓથી
 ઉત્તમ છે, વધારે શક્તિવાન છે, બધા
 સુધી મનુષ્ય તે પ્રેમમાં ઝુકેશે ત્યાં
 સુધી તેને વાસનાનું ઝેર ચઢશે નહિ
 અને મરણની મત્તા નાથ પામશે
 અદરથી અને બહારથી ડોઝપણ તેને
 નુકસાન કરી શકશે નહિ, અને શરીર
 નર્કમાં હોય કે પૃથ્વી ઉપર હોય તે
 સરખું જ લાગશે, કારણ કે શરીર અહીં
 હોય અગર ત્યાં હોય તો પણ તેનું
 મન ભગવાનના પ્રેમમાં સ્થિર હોય છે
 એનો અર્થ એમ કે તે સ્વર્ગમાં રહે છે

શિષ્ય — આવી રીતે જીવન દેવવાથી અને
 જગતનો તિરસ્કાર કરવાથી મનુષ્યનું
 શરીર આ જગતમાં કેમ નથી શકે ?
 અને ચોતાના કુટુંબીઓનું ભરણપોષણ
 શી રીતે કરી શકે ?

ગુરુ— આવા મનુષ્યને જગત જેટલો લાભ
 આપે તેના કરતા વિશેષ લાભ મળે છે
 ભગવાન તેના મિત્ર બને છે તેના
 (પાર્શ્વ) દ્વારા પણ તેના મિત્ર બને છે.
 ભયમા અને જરૂરીઆત વખતે તેઓ
 તેનું રક્ષણ કરે છે અને તેને બચાવે
 છે તેની તેણે કોઈ પણ જાનના દુષ્કર્મ
 બીડવું જોઈએ નહિ, કોઈ આણી તેને
 નુકસાન કરી શકતું નથી ભગવાન
 તેના મદદ કરતા છે, તેની શક્તિ પૂરતી
 છે, ભગવાન તેના સુખદાતા છે. કોઈ
 વખતે એમ લાગે કે ભગવાન સુખ
 દેતા નથી પણ તે તેની પરીક્ષા માટે
 હોય છે અને ભગવાનના પ્રેમનું
 આકર્ષણ વધારવા માટે હોય છે જેથી
 અતે તે મનુષ્ય વધારે દ્રઢતાથી તેની
 પ્રાર્થના કરે અને પોતાની બધી વૃત્તિઓ
 તેને શરણે કરે.

શિષ્ય:— પણ આમ કરનાથી તે તેના બધા સારા
મિત્રો ખોઈ ગેયશે. તેથી તેને જરૂરીઆત
વળતે કોઈ મદદ કરશે નહિ.

ગુરુ:— પણ તેના બધા ભલા મિત્રોનાં હૃદયનો
કબજો તેને મળે છે અને તેના શત્રુ
સિવાય તે કંઈ ગુમાવતો નથી કે જે
શત્રુ પહેલાં તેને તેના દંભ અને
ભપકાને લઈને આહુતા હતા

શિષ્ય:— તેને તેના ભલા મિત્રોનાં હૃદય શી રીતે
મળી શકે ?

ગુરુ:— જે ભગવાનના ભક્ત છે તે તેના મિત્ર
થાય છે અને તે તેનું કુટુંબ બને છે, કારણ
કે ભગવાનનાં બધાં બાળકે ભગવાનમાં
એક થઈ રહે છે અને તે સર્વવ્યાપક
ભગવાન બધામાં એક જ છે તેથી તેનાં
શરીરમાં રહેલાં બધાં તેના મિત્ર બને
છે. જાડનાં પાંદડાંને જેમ મૂળ સાથે

સંબંધ છે અને મૂળનો રસ પીએ છે
 તેમ બધા ભાગે ભગવાનનો પ્રેમ ચાહે
 છે અને તેમાંથીજ પોતાનું જીવન લે
 છે તેથી મિત્રોની અને સગાંની ખોટ
 પડતી નથી. તેઓ બધા ભગવાનના
 પ્રેમરૂપી મૂળમાં તેની સાથે જોડાએલાં
 હોય છે. તેઓ બધાં એક તત્ત્વોનાં અને
 એક લોહીથી ઉત્પન્ન થએલાં છે. એકજ
 પ્રાણ અને પ્રેમના વૃક્ષમાંથી બધાને
 ચેનન અને રસ મળે છે. આ મિત્રોજ
 મિત્ર નરીકે રાખવા લાયક છે. જો કે
 તે ઝોળાખીતા ન હોય તો પણ શરીર
 છૂટ્યા પછી પણ નિત્ય તેના મિત્ર થઈ
 રહે છે. તેથી તેને બહારના કોઈ
 મિત્રોની જરૂર પણ રહેતી નથી.

જેમ મહાત્મા જન્મે છે ત્યારે
 તેઓને કોઈ મિત્રોની જરૂર પડતી નથી
 અને ધર્મશુદ્ધ્યો તેમને આહુતા નથી

કારણ છે તેઓ તેનું અનુરણ કંતા
 નથી, તેમજ તેની સાથે કંઈ મળધ
 રાખતા નથી કારણ તે આ જગતથી
 વિમુખ હોય છે તો પણ જેઓ તેના
 પ્રેમને લાયક હોય છે તે તેઓને આહિ
 છે અને તેની આજ્ઞા માને છે

એવીજ રીતે જેઓ સત્યને
 અને ધર્મને આહિ છે તેઓ એવાજ
 પ્રમાણિક મનુષ્યને આહિ છે અને તે
 દૂર રહેતા હોય તો પણ હૃદયથી તે
 નજીક હોય તેમ લાગે છે શરીરથી
 જુદા જણાતા છતાં મનથી તો તેની
 સાથે એક થઈ રહે છે

સત્ય તરફ પ્રેમને લઈને એના
 જીવનમાં અને તેના શબ્દમાં સત્ય
 સ્ફૂરે છે કે જેથી એવા સ્વભાવના
 બધાં માણસ પ્રગટ રીતે અથવા શુભ

રીતે તેના મિત્ર બને છે, તેનાં હૃદયમાં
 મળે છે ઉત્કૃષ્ટ તેની મોગતથી તેને
 મુખ થાય છે. તેની મોખત ખીન્દ્યો
 શોભતા આરે છે, તેની માથે વાનગીન
 હાવા, તેની મટાડુ લેવા છુપી રીતે
 તેની પાને આજના વતય છે જગનથી
 ખીતા ખીના પણ અત્યની ખાતર તેઓ
 તેને વશ થાય છે

આવી રીતે તારા જાણવામાં ન
 હોય જોવા અને જાણવામાં હોય એવા
 ઘણા મિત્રો તને મળશે અને તેનો
 મળધ જગત મમલું શંકશે નહિ.

શિષ્ય — પણ જગત ધિદારે તેથી હુ ખ તો
 થાય અને મનુષ્યો તુલકારે તે મહન
 હવુ પડે

ગુરુ — જે હુમણ તને મુશ્કેલ લાગે છે તે
 પાછળથી તને મુખરૂપ લાગશે

શિષ્ય — જેઓ મને ધિક્કારે તેના ઉપર મને
પ્રેમ કેમ થાય ?

ગુરુ — હુમણા તને જગતનુ ડહાપણુ ગમે છે,
પણ જ્યારે તને લગવાનનુ ડહાપણુ
મળશે ત્યારે તને લાગશે કે જગતનુ
ડહાપણુ એ મૂર્ખાના છે જગત જેને
ધિક્કારે છે તે “તને” નહિ પણ જેટલા
જીવનને અને જ્યારે તુ પોતે જગતમાથી
તાડ મન છોડી જગતની વાસનાઓને
ધિક્કારીશ ત્યારે તુ પણ જે લોકો તને
ધિક્કારતા હશે તેને ચાહીશ તેથી તુ
મોહને છતી શકીશ અને ઈદ્રિયોને
છતી સયમ પાળી શકીશ

આ સાધનામા તુ તને પોતાને
ધિક્કારીશ અને પોતાને ચાહીશ હુ
જુ હુ તુ તારા ઉપર પ્રેમ રાખ જેટલો
છે તે કરતા પણ વધારે પ્રેમ રાખ

શિષ્ય:— પણ એકજ મનુષ્ય પોતાને ચાહે અને તેજ પોતાને ધિક્કારે એ જાણત એકી માથે શી રીતે જાની શકે ?

ગુરુ:— તારા ઉપર પ્રેમ કરવામાં તું તારા ઉપર પ્રેમ કરતો નથી પણ ભગવાનના પ્રેમથી જે તને મળ્યું હોય તેના ઉપર તારે પ્રેમ કરવાનો છે. ભગવાને આપેલી મારી ભાવનાઓ, તેનું ડહાપણ, તેની ભક્તિ, તેનું સૌંદર્ય વગેરે ઉપર અને ભગવાનની વિભુતી ઉપર તારો પ્રેમ જામશે અને તેવા સ્વભાવથી તારા મિત્રો ઉપર પણ તારો પ્રેમ રહેશે તું તને ધિક્કારીશ એનો અર્થ એમ છે કે જે ખરાબ વાસનાઓ તારામાં રહેલી હોય તેના ઉપર તને ધિક્કાર થશે જે તારામાં ખોટો ભાવ હોય, અહુંતા, લગ્ન હોય, ભૂદા ભરેલો સ્વભાવ હોય તે સર્વ

તારે દૂર કુળ જોઈએ, કે જેથી તાર
જીવન પ્રમુખ બને

પ્રેમમા સ્વાર્થ ગરી શકતો ના
તે વિરુદ્ધ સ્વભાવનો છે પ્રેમ
અભિમાનનો શત્રુ છે 'હુ જરૂર હુ' તેવા
ભાવનો શત્રુ છે બાધી મર્યાદા અને
બાધનનો શત્રુ છે, તેથી જા વિરુદ્ધ
સ્વભાવ એક મનુષ્યમા સહી શકે
નહિ એ, બીજાને દૂર કરે કે પ્રેમને
સ્વર્ગના રહેણુ ગમે કે અને અહીં રહે
જગત અને જગતની બીજામા રહેણુ
ગમે કે અહીંતા મમત્વ, તેજ નર્મ છે
તેથી પ્રેમથીજ જીવન ગાળવું જોઈએ
ઉત્તમ જીવન રવાના બીજાને રસ્તા નથી

શિષ્ય — પૂજ્ય ગુરુ! આવું પ્રેમમય જીવન કેમ
ગાળવું તે આપ પાસેથી સાગળી મને
ઘણાજ સંતોષ થયો છે જાણું કે તેથી
ઉત્તમ જીવન પ્રાપ્ત થાય છે પણ મને

કહો કે પ્રેમ અને દ્વેષ, મિત્ર અને શત્રુ,
સાથે જા માટે રહે છે ? એકલો પ્રેમજ
અભુએ ઉત્પન્ન કર્યો હોત, તો અભુને
ન ચાલત ? જા માટે મુખ અને દુઃખ
લેમાં રાખ્યાં છે ?

ગુરુ:— જો દુઃખની વચ્ચે પ્રેમ નહોત તો પ્રેમ
કરવાની કોઈ ચીજ નહોત. પણ પ્રેમની
વસ્તુ જે આત્મા છે તેને દુઃખ થાય
ત્યારે આત્મા ઉપર પ્રેમ કરી તેને
દુઃખથી છોડાવવો પડે છે કે જેથી પ્રેમ
ફરીથી જામે. વળી દ્વેષ ન હોય તો પ્રેમ
શું છે, તે પણ મનુષ્યને ખજાર ન પડે.
જેમ શત્રુ વગર મિત્રની કિંમત થતી
નથી તેમ પ્રેમની શક્તિ વાપરવાની
જગ્યા ન હોય તો પ્રેમની શક્તિની
ખજાર ન પડે.

શિષ્ય:— પ્રેમનો ગુણ, તેની શક્તિ, તેનો મહિમા
વગેરે મને કહો.

ગુરુ:— પ્રેમનો ગુણ કાંઈ નથી અથવા સર્વ ગુણો તેના છે. એટલે જે જે કાંઈ દેખાતું નથી અને જેમાંથી આ બધી વસ્તુઓ ઉત્પન્ન થઈ છે તે પ્રેમ છે. તેની શક્તિ બધી વસ્તુઓમાં છે. તેનો મહિમા ભગવાન જેટલો છે, તેનો ગુણ બધા ગુણનો પણ ગુણ છે.

તેની શક્તિ સ્વર્ગ અને પૃથ્વીને ધારણ કરે છે. તેનો મહિમા ભગવાનની રચના કરતાં મોટો છે કારણ કે તે નિત્ય રહે એવી મોટી રચના નિત્ય કરી શકે છે. આથી વધારે શું કહું ? ઉત્તમમાં ઉત્તમ વસ્તુ કરના પણ પ્રેમ મોટો છે. મોટામાં મોટી વસ્તુ કરતાં પણ પ્રેમ મોટો છે અમુક દ્રષ્ટિએ તો ભગવાન કરતાં પણ પ્રેમ મોટો છે.

તત્ત્વ દ્રષ્ટિએ તો પ્રેમ ભગવાન છે, અને ભગવાન પ્રેમ છે પ્રેમ સૌથી

ઉત્તમ હોવાથી તે બધા ગુણોનો ગુણ
 છે, કે જેનાથી બધું ઉત્પન્ન થયું છે.
 એમ સંતનો પણ સન્ન છે, તેથી બધી
 શક્તિઓની શક્તિ છે. તેમાંથી બધી
 શક્તિ નીકળી છુટું છુટું કામ કરે છે.
 ✓ એમજ પ્રભુનું આશ્ચર્ય છે કે જેનાથી
 આ બધું આશ્ચર્યકરક જગત તેના
 ચુટેલા દાઓએ બનાવ્યું છે જેને એમ
 મળે છે તેને કાઈ મળતું નથી અથવા
 તો બધુંજ મળે છે

શિષ્ય — પૂજ્યગુરુ! આ મને કેવી રીતે સમજાય?

ગુરુ — એમનો ગુણ કાઈ નથી અને તેમાંથી
 આ બધું જગત ઉત્પન્ન થયું છે, એનો
 અર્થ એમ સમજવાનો છે કે જ્યાં
 તું વાસનાથી મુક્ત થઈશ અને આ
 બધાં દ્રવ્ય જગતથી છૂટીશ અને
 જગતની દ્રષ્ટિએ શૂન્ય જેવો થઈ

જઘશ ત્યારેજ તુ નિત્ય એક સ્વરૂપને
પ્રાપ્ત થઈશ તે સ્વરૂપ ભૂગવાન છે.
તે વળતે તારી અંદર પ્રેમનો ઉચો
ગુણ પ્રગટ થશે

મે જે કહ્યું કે તેની શક્તિ બધી
ચીજોની અદર છે, તેનો અર્થ એ છે
કે જે તુ તારા આત્મા અને શરીરમા
અનુભવ કરે છે ત્યારે તારી અદર
પ્રેમ ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તે જણાય
છે તેની શક્તિ અગ્નિ કરતા પણ
વધારે છે, કે જેથી આગળના વળતના •
મહાત્માઓ અને અનુયાયીઓએ પ્રભુની
સાથે સદેહે વાન કરી હુતી

ત્યારે પ્રભુત્વ ઐશ્વર્ય તેઓની
અદર ઉતર્યું હતું પ્રભુના દરેક કાર્યની
અદર પ્રેમ રહેલો છે એ તુ પણ જોઈ
શકીશ અને અંદરથી દરેક વસ્તુના ગુણ
અને શક્તિ તેમા રહેલા જોઈ શકીશ

અને બહારથી તેની આકૃતિ પ્રેમમાં
રહેલાં ભેદ શકીશ.

મેં જે કહ્યું છે કે પ્રેમનો
મહિમા પ્રભુના મહિમા જેવો મોટો
છે તેનો અર્થ એ કે પ્રભુની સાથે
એક થવાથી તે તને પ્રભુ જેવો કરી
મૂકે છે. પ્રેમથી મનુષ્ય તેનો મહિમા
પ્રાપ્ત કરે છે અને તેથી તેની શક્તિ
પણ પ્રાપ્ત કરે છે. પ્રેમમાં રહેલા
હૃદયનો મહિમા કહી શકાતો નથી.
કારણ કે તે જીવાત્માને ઈશ્વરની સૃષ્ટી
જેવડો મોટો કરી મૂકે છે.

ત્યારે પ્રેમની ગાદી તારા હૃદયમાં
મૂકાશે ત્યારે શબ્દથી ન કહી શકાય
જેવો પ્રેમનો મહિમા તારા અનુભવમાં
આવશે. વળી મેં જે આગળ કહ્યું છે કે
પ્રેમનો ગુણ બધા ગુણનો પણ ગુણ છે.

તેનો અર્થ એ છે કે જે બધી ચીજો
જડ અને ચેતન ઉત્પન્ન થઈ છે તેનું
મૂળ પ્રેમ છે પ્રેમથીજ ઉત્પન્ન થએલી
બધી ચીજો પ્રેમથીજ આસે છે ઇશ્વરના
કાયદાને અનુસરે છે અને વસ્તુના
સ્વભાવ પ્રગટ કરે છે પ્રેમના આ
સ્વભાવથી બધા પ્રાણીના જીવને જીવન
મળે છે અને બધી ક્રિયાને શક્તિ
મળે છે.

પ્રેમ બધા જગતમા વ્યાપી શકે
છે અને તેમા રહેલા બધા જીવને
પહોંચી શકે છે કારણ કે બધા જીવો
પ્રભુના પ્રેમમાથીજ ઉત્પન્ન થયા છે
પ્રેમજ પહેલો કર્તા છે સ્વર્ગમા,
પૃથ્વીમા અને પૃથ્વી નીચેના પાણીમા
પણ તેજ રહેલો છે

વળી મે કહ્યું છે કે પ્રેમની
શક્તિ સ્વર્ગને પણ ધારણ કરે છે

તેનો અર્થ એ છે કે દૃષ્ય અને
 અદૃષ્ય ભવે પ્રેમમાંથીજ ઉત્પન્ન થયાં
 છે અને તેનાથીજ તેનું રક્ષણ થાય
 છે. તેમાંથી પ્રેમ નિરાપણુ ઓઝો થાય
 તો સ્વર્ગનું તેજ, તેનો મહિમા, તેનું
 સંહાર્ય, તેની આપ્તિઓ વગેરે ઢંકાર્ય
 જાય અને અધકાર અને અવ્યવસ્થા
 ઉત્પન્ન થાય

મે જે આગળ કહ્યું છે કે,
 પ્રેમ પૃથ્વીને પણ ધારણ કરે છે તે
 તો તને સ્પષ્ટ દેખાય એમ છે તારા
 દરરોજના અને દરેક ક્ષણના અનુભવમાં
 તે આવે છે. પ્રેમ નજ હોય તો
 આખી પૃથ્વી અને આ તારા શરીરની
 આપ્તિ મળેજ નહિ અને તે શૂન્યરૂપ
 થઈ જાય. પ્રેમની શક્તિથીજ પૃથ્વી
ચાલી રહી છે અને તેના ઉપર દુનિયાના
પાપની અસર થતી નથી આ પ્રેમ

જરાવાર બાંધ પડે તો વનસ્પતિ અને
 પશુ પક્ષી વગેરે ઉત્પન્ન થાય નહિ
પ્રેમ ન હોય તો જગતનો આધાર કે
જે પ્રેમનાં આકર્ષણમા સમાયેલો છે
તે ભાંગી પડે અને જગતની વ્યવસ્થા
રહે નહિ અને જગત ધૂળની રજ
માફક થઈ ઉડી જાય.

મેં જે કહ્યું છે કે પ્રેમની મોટાઈ
 સ્વર્ગની મોટાઈ કરતાં પણ મોટી છે
 તે વાત પણ તને તારા હૃદયથી સમજાશે
 અને જ્યારે દૈવી શક્તિથી તું
 આત્મ-લાભ મેળવીશ ત્યારે પણ પ્રેમની
 શક્તિ બધી શક્તિઓ કરતા તને
 મોટી લાગશે. જેમ ભગવાનની ગાદી
 ઉંચામાં ઉંચા સ્વર્ગથી પણ મોટી છે
 તેવીજ રીતે પ્રેમ કે જે સર્વમાં વ્યાપક
 છે તે પણ તેટલોજ મોટો છે.

ત્યાં ભગવાન વ્યક્ત નથી ત્યાં
પણ પ્રેમ દાખલ થઈ શકે છે અને
ત્યાં દાખલ થઈ ભગવાનને વ્યક્ત કરે
છે આવી રીતે અજ્ઞાન દૂર થાય છે
અને નવી દુનિયાના નવા ચમત્કાર
આવિર્ભૂત થાય છે.

આવી રીતે પ્રેમનો ગુણ, તેની
 શક્તિ, તેનો મહિમા અને તેની મોટાઈની
 તને સમજણ પડશે. તે અદ્રશ્ય છતાં
 બધાં ગુણોનો ગુણ છે, તે બધી
 વસ્તુઓનો કર્તા છે, બધી શક્તિઓની
 શક્તિ છે. કોઈ પણ શક્તિ પ્રેમની
શક્તિને આડે આવી શકતી નથી.

પ્રેમનું બળ ઈશ્વરની બધી
 સૃષ્ટિમા વ્યાપ્ત છે. મનુષ્યની શુદ્ધિ
 ત્યાં ન પહોંચી શકે તેથી પણ ઉચ્ચ
 ક્ષેત્રમા પ્રેમની શક્તિ વ્યાપ્ત છે
સ્વર્ગની મોટી શક્તિઓ તેની દૃષ્ટિમા

હલપી પડે છે પ્રેમમા બધા ગુણોમા
 આ ગુણ મોટો છે, કે જ્યા ભગવાન નથી
 ત્યા પણ પ્રેમ દાખલ થઈ શકે છે
 એટલે કે મહાદેવ અધાનમા રહેતા
 નથી, પણ અજવાળામા રહે છે, છતા
પ્રેમ અધારમા પણ રહે છે પ્રેમ
મરણને મારી શકે છે અને અધારને
પણ છૂતી શકે છે તેવીજ રીતે જો
 કે ભગવાન હુ ખમા દેખાતા નથી તો
 પણ તેનો પ્રેમ ત્યા હોય છે તેથી
 તે હુ ખમાથી છોડાવી આનંદ આપે છે
 ભગવાન જ્યારે તારામા તિરોહિત થાય
 છે ત્યારે પણ પ્રેમ ત્યા હોય છે અને
 તેને પ્રગટ કરે છે આવો પ્રેમનો
 મહિમા છે, કે જે પ્રકૃતિની ઉપર
 રહેલા ભગવાનના જેવટો મોટો છે
 અને પ્રકૃતિની અદર રહેલા ભગવાન
 કરતા પણ મોટો છે

ઠેવટે ગે કહ્યુ ડે કે જે પ્રેમને
 ગેજવે ઠે તેને કાઈ મગતુ નથી અથવા
 તે બધુજ મળે છે, તેનો અર્થ એ કે
 જેને પ્રેમ મળે છે તે પ્રકૃતિની ઉપગ્ની
 શુદ્ધિમા લાય છે કે ત્યાં ઉભા રહેવાની
 અને જોમવાની જગ્યા નથી, એનો
 અર્થ એજ કે ત્યાં પણ પ્રેમના જેવી
 કોઈ ચીજ નથી પ્રેમ બધી ઉડી
 ચીજોથી પણ વધારે ઉડે છે અને
 બધી ચીજોની દ્રષ્ટિએ શૂન્ય જેવો છે
 કારણ કે તે કોઈ ગીતે મમનતો નથી
 તેથીજ તે બધી વસ્તુઓથી છુટો છે
 તેજ શ્રેષ્ઠ છે કારણ કે કોઈ માણસ
 તેનું વર્ણન કરી શકે નથી, તેમ
 કોઈ ચીજની સાથે તેની તૂલના પણ
 થઈ શકતી નથી

વગી કહ્યુ છું કે જેને પ્રેમ
 મળે છે તેને બધી વસ્તુઓ મળે છે,

એટલે કે પ્રેમમાથીજ બધી વસ્તુઓ
ઉત્પન્ન થઈ છે, તેનાથીજ ત્તુ રક્ષણ
થાય છે અને તેનામાજ તેનો વ્ય
થાય છે તે બધી ચીજોનો પોતામા
સમાવેશ કરી શકે છે તેથી જેને પ્રેમ
મળે તેને બધી વસ્તુઓ મળે છે અને
ભગવાનની સૃષ્ટિનો રાજ્ય થઈ શકે છે

અહીંઆ ગિણ્યને મહુજ આનંદ
થયો અને તેને આ જ્ઞાન માટે ગુરુનો
ઉપકાર માન્યો પણ આવા ઉચ્ચ જ્ઞાન
સબંધી વધારે માલખવાની ઈચ્છા
થવાથી ગુરુને કદુ છે મને આવતી
કાલે આવવાની રજા આપો કે જેથી
આ અમૂલ્ય વસ્તુ જે આપે આજે
બતાવી તે કયા મળે ? કેવી રીતે
મળે ? અને મનુષ્યના સ્વભાવમા ડયા
રહે છે અને તે કેવી રીતે શોધવી
તે પૂછી શકાય

ગુરુ — એ વાતચીત માટે આપણે બીજીવાગ
 મળશુ ત્યારે વાત કરશુ તે વખતે
 ભગવાન પોતાની શક્તિથી તે આપણને
 બતાવશે અને એ જે પહેલા તને
 કહ્યું છે તે તને યાદ હશે તો તુ
 ભગવાનનું ગૂઢ જ્ઞાન સમજી શકીશ
 કે જે જ્ઞાન જગતના ઘણા ડાહ્યા
 મનુષ્યો પણ સમજી શકતા નથી તને
 સમજવાની શક્તિ પણ તેજ આપશે
 • તેથી તારા આત્મામા શાંત થા, અને
 ભગવાનની સ્તુતિ કર કે આપણે
 આવતી કાલે મળીએ ત્યારે તે અમૂલ્ય
 મોતી તને મળે કે જેની જગતને
 કિંમત નથી પણ ભગવાનના બાળકોની
 પરમપ્રિય વસ્તુ છે

બીજો દિવસ-સંવાદ બીજો.

અહીંઆ સ્વર્ગ અને નર્ક એ કેમ
 છે ? આત્માનો તેની સાથે સબંધ શો છે ?
 જીવ અને ઈશ્વર વચ્ચેની દીવાન કેવી
 જાતની છે ? તે કેમ ભાગી શકે, તેનું
 મધ્યમિદુ શું છે ? ભગવાનનું તેજ શું
 છે ? જગતનું તેજ શું છે ? અને તેઓ
 પોતપોતાના ક્ષેત્રમાં કેમ ચાલે છે અને એક
 બીજાની આડા કેમ ન આવે તે સમજાવશે
 વળી એ પ્રકારની ઇચ્છા અને તેની ગતિ
 કેમ નિયમમાં હોય, તેની અદર નથી દ્રવિ,
 આત્માની જમણી આખ કંઈ છે તે જમણી
 કેવી રીતે મગે, ચિત્ શુદ્ધ કેવી રીતે થાય,
 દોષ કેવી રીતે દૂર થાય, મનુષ્યની ઇચ્છા
 કેવી રીતે નિર્મૂળ થાય, શ્રદ્ધા કેવી રીતે
 ઉત્પન્ન થાય અને તેનાથી ભગવાનનું આકર્ષણ
 કેવી રીતે થાય બધું ભગવાનની ઇચ્છાથીજ
 કેવી રીતે ચાલે છે અને તે ઇચ્છાનું મૂળ
 ક્યા છે અને તે મૂળ કેવી રીતે શોધી

રામપ, હૈંચી ગુણાતિત રિયતિ પ્રાપ્ત ક્રવાનો
મરુનો અતે નજકનો માર્ગ કયો છે વગેરે
કહેવામા આપશે

શિષ્યને ગુણાતિત જીવન જાણવાની
ઇચ્છા થઈ અને ભગવાનની બધી
મુદ્દિનો રાજા પોતે કેમ થઈ શકે તે
જાણવાની ઇચ્છા થઈ.

આખી રાત ભગવાનની સ્તુતિ
કર્યા બાદ મવારે ગુરૂ પાને આવ્યો,
તેમને નમસ્કાર કર્યા અને કહ્યું—

શિષ્ય— હે ગુરૂ ! ગઈ છલે જે મોટી અને
ઘણીજ આશ્ચર્યકારક વાતો તમે મને
કહી તે ઉપરથી ભગવાનનો શબ્દ મારી
અદર સાભાગવા માટે અને ગુણાતિત
જીવન જોવા માટે મેં મારા આત્માને
ભગવાનની હુજરીમા લઈ જવા અને
નિર્વિકલ્પ ધ્યાન કરવા પ્રયત્ન કર્યો છતાં
પણ જેમ જોવું જોઈએ તેમ જોઈ

શકતો નથી, અને માલખું જોઈએ તેમ
 સાલણી શકતો નથી હજુ પણ મારી
 આગળ એક દીવાલ ખડી હોય એમ
 લાગે છે, કે જે ભગવાનનો શબ્દ
 અટકાવે છે અને ભગવાનનું તેજ કે
 જેનાથી બધી ચીજો જોઈ શકાય છે
 તેને અટકાવે છે, જ્યાં મુખી આ
 દીવાલ દૂર નહિ થાય ત્યાં મુખી આપે
 કહેલી સિદ્ધિઓ મને મળે એવી આશા
 નથી, તેથી મારે શું કરવું કે જેથી
 આ દીવાલ તૂટે

ગુરુ — આ દીવાલ તારી ઇચ્છાનીજ બનેલી
છે, અને તે ભગવાનની આજ્ઞા અનુસાર
ચાલવાથી તૂટે છે અને ભગવાનની
કૃપાથી તે તૂટી જાય છે તેથી તેની
ઇચ્છા અનુસારજ ચાલવું જોઈએ

શિષ્ય — પણ આ મારી ઇચ્છા કે જે ભગવાનની
 ઇચ્છાની વિરોધી છે તે કેવી રીતે

દૂર થાય ? આના મુશ્કેલ માર્ગમાં
ભગવાનની ઇચ્છા પ્રમાણે કેમ ચલાય,
અને ભગવાનનું શરણ લેવામાં ભૂલ
કેમ ન થાય તેવો ઉપાય જણાવો.

ગુરુ — તં તારે કરવાનું નથી તારી અહર
ભગવાનનું તેજ અને તેની કૃપા આવશે,
અને તે કૃપાને આટો નહિ આવીશ તો
તારી ઇચ્છાને તે મારશે તે ભગવાનને
શરણે રહે એવું કરશે અને તેથી
ભગવાનની અને તારી વચ્ચેની દીવાલ
પડી ભાગશે

શિષ્ય — હે ગુરુ ! હું બાલુ છું કે, તે મારી
ઇચ્છાથી થઈ શકે તેમ નથી, પણ
ભગવાનનું તેજ અને તેની કૃપા મારામાં
મારે કેવી રીતે લેવી કે જેથી તે
મારે માટે કામ કરે, મારે શું કરવું
કે જેથી આ દીવાલ ભાગનાર મારામાં

દાખલ થાય, અને તે દાખલ થવા
માટે મારે કઈ સાધના કરવી

ગુરુ — આ કૃપા કે જે તારી અદર કામ કરે
છે તેના કામની વચ્ચે તારે આવવું
નહિ, પણ ભગવાનનું તેજ કે જેનાથી
તારો અધકાજ દૂર થાય તેમ છે તે
તેજને તારે શરણું રહેવું

શિષ્ય — પણ ભગવાનનું તેજ અને જગતનું
તેજ બન્ને મને મળી શકે કે નહિ ?
અને મારા જીવનમાં બન્ને વાપરી
શકાય કે નહિ ?

ગુરુ — ભગવાનનું તેજ અને જગતનું તેજ
બન્ને પોતપોતાના ક્ષેત્રમાં કામ કરે છે
ગળની દ્રષ્ટિ અને કાળાલીલ દ્રષ્ટિ
બન્ને પોતપોતાના ક્ષેત્રમાં કામ કરતા
જે તને અનુભવમાં આવે તો તારૂં
ભાવ્ય સમજવું

શિષ્ય — પ્રિય ગુરુ, આ સાલણી મને ઘડોત્ર
મતોપ થયો છે, પણ આ બંને તેજ
એક બીજાની વચ્ચે ડેમ ન આવે ?
દરેક તેજની મર્યાદા શી છે ? તેના
કાર્ય ક્ષેત્ર શા છે ? અને મારા અદગ્ના
અને બહારના જીવનમાટે ડેમ કામ કરે

ગુરુ — તેને માટે ભગવાનતુ તેજ તારી અદર
બરાબર ઉતરે ત્યાં મુધી ધીરજ રાખવી
તે તારૂં અજ્ઞાન દૂર કરશે, જગતના
તેજને તાબે કરશે અને તેથી બંનેના
ક્ષેત્ર જુદા રહી શકશે

શિષ્ય — ત્યાં મુધી ભગવાનના તેજથી માત્ર
સ્વભાવ પવિત્ર નહિ થાય ત્યાં મુધી
મને લાગે છે કે કાંઈક વિક્ષેપ ચાલ્યા
કરશે અને ત્યાં મુધી કાળનો સ્વભાવ
અને જાણતીત સ્વભાવ બંનેનો નિયમ
હું જાળવી શકીશ નહિ, તેથી મને
હુંમેશા હું ખ થશે

ગુરુ — તે ખરૂં છે ને તારી પાને જગતનું
 તેજ હશે અને તારી બુદ્ધિ અશુદ્ધ
 હશે તો ખરેખર તને દુઃખ થશે તેનું
 કારણ એ છે કે વાગની દષ્ટિ ત્રણમાજ
 ચાલે છે, તેથી તારા આત્માની ગુકામા
 તેજનો ઝરો શોધ

‘ત્યા સત્યનો સૂર્ય ઊગશે, કે
 જેની સત્તાથી જગતનું તેજ અને તેનો
 સ્વભાવ તાગી અદર સાત ઘણો વધારે
 પ્રકાશ કરશે, કારણ કે તેના ઉપર
 ગુણાતીત જીવનની અસર થશે અને
 તેથી ગુણમય જીવન નિયંત્રીત અને
 આનંદી થશે

શિષ્ય — પણ આવો મોટો સૂર્ય ઊગવાને માટે
 મને કેમ ધીરજ રહે મને તેજ મળવા
 માટે અને મારું જીવન આનંદયુક્ત
 થવા માટે મારી અદર તેજનો ઝરો
 મારે કેવી રીતે શોધવો ? જગતના

જેવો મારો સ્વભાવ છે, તે સ્વભાવ
મારે કેવી રીતે રાખવો કે જેથી
શુભાતીત હવન મને મળે અને
તેમાંથી મત્ત્ય તેજ મળે, કે જેથી બધાનાં
મનને પ્રકાશ મળે હે અને માગ
સ્વભાવનો કેવી રીતે નાશ ન થાય
અને મારી ખુદ્ધિ સુકાઈ ન જાય

ગુરુ—

એકજ ધ્યેય ઉપર દૃઢતાથી તારી નજર
રાખી તારી પોતાની ક્રિયા બંધ કર
અને ભગવાને વચન આપેલ અનુગ્રહ
ઉપર દૃઢ શ્રદ્ધા રાખ. તેનાથી તારું
અજ્ઞાન મટી જશે અને ભગવાનનું
મહાન તેજ મળશે.

આ હેતુ સિદ્ધ કરવા માટે તારા
બધા વિચાર સયમમા રાખ અને
શ્રદ્ધાથી મધ્યભાગમા વિચારની ઉપર
જા ભગવાનનો શબ્દ કે જે નિષ્કુળ જતો
નથી અને જેની ઇચ્છાથી તુ અહીં

આવ્યો છે તેના ઉપર આધાર રાખ,
 તેનાં વચનનું શરણ લે, તેની પાસે
 શાંત એકલો બેસ, તારૂં મન તેની
 સાથે જોડ અને આશાથી અને ધીરજથી
 તે કહે તે સાંભળ. આવી રીતે તારૂં
 તેજ મળસ્કાના સૂર્યની માફક ઊગશે,
 સવારના સૂર્યની સ્તાશ ગયા પછી
 સૂર્ય પોતે તારી અંદર પ્રકાશશે અને
 તેની સુખકારક પાંખો નીચે તારો
 આનંદ વધશે. એના કિરણમાં ઉંચે
 ચંડજે, નીચે ઊતરજે, અને તેનું સુખ
 લેજે. આ ગુણાતીત જીવન છે.

શિષ્ય:— આપે જે કહ્યું તેમાં મને શ્રદ્ધા છે,
 પણ આમ કરવાથી મારા સ્વભાવનો
 નાશ નહિ થઈ જાય ? આ મોટા
 તેજની અમરથી મારું સ્વભાવિક તેજ
 નાશ નહિ પામે ? અથવા આ શરીર

અને માફ બહારનું જીવન નાશ નહિ
પામે ?

ગુરુ:— બીલકુલ નહિ, એટલું ખરું કે, તારો
ખરાબ સ્વભાવ નાશ પામશે, પણ તે
નાશ થવાથી તને ખોટ જશે નહિ,
પણ ઉલટો લાભ થશે વળી જગત
તો આવે છે તેમજ આવશે પણ તારી
બુદ્ધિ નિયમમા રાખવાથી અને
ભગવાનના તેજથી પ્રકાશિત થવાથી
વધારે ઉપયોગી થશે.

શિષ્ય — તેથી મને કૃપા કરી કહો કે, મારે આ
મારો સ્વભાવ કેવી રીતે વાપરવો,
અને તેને કેવી રીતે નિયમમાં રાખવો
અને ભગવાનનું તેજ તેને કેવી રીતે
અસર કરશે.

ગુરુ — મારા પ્યારા પુત્ર ! જો તું તારો
સ્વભાવ નિયમમા રાખીશ અને
ભગવાનના તેજને શરણ રહી તેનો

ઉપયોગ કરીશ તો તને હરકત આવશે
 નહિ તારી અદર જે પ્રકારની ઇચ્છાઓ
 છે, એક હલકી કે જે તને ઘાહાની
 ચીંતેના રસમા ખસે છે અને ખીણ
 ઉત્તમ છે, કે જે તને તારી અદરની
 અને ઉપરની ચીંતેમા ખેંચે છે આ
 બન્ને ઇચ્છા સામમાની આવીને ઉભી
 રહેશે, એટલુજ નહિ પણ હવે પછી
 ઉત્તમ ઇચ્છા હલકી ઇચ્છાને તાબે કરશે
 અને વળી જેમ તારી અદર જે પ્રકારની
 ઇચ્છા છે તેમ તારી અદર જે પ્રકારની
 દ્રષ્ટિ જે તે દ્રષ્ટિ પણ એક ખીલતની
 વિરૂદ્ધ કામ કરે છે જ્યાં સુધી આવી
 જે પ્રકારની દ્રષ્ટિ રહેશે ત્યાં સુધી તારી
 ઇચ્છા હલકી અને કઈ સારી છે
 તે નક્કી કરવું પણ મુશ્કેલ પડશે
 આ સમજવું મહેલું છે. આવી જે
 પ્રકારની દ્રષ્ટિથી દુ.ખ થાય છે

તેનો ઉપાય કરવો જોઈએ કે જેથી મન
 શુભ થાય, આ બંને દ્રષ્ટિનાં કિરણ
 એક કરવાં જોઈએ. જે દિશામાં મનની
 શક્તિ વહી જાય અને એકચત્તા પામે
 નહિ તેના કર્તાં વધારે ભયકર કોઈ
 ચીજ નથી.

તારી અંદર જે પ્રકારની ઈચ્છા
 છે અને જે પ્રકારની દ્રષ્ટિ છે. જમણી
 દ્રષ્ટિથી ઉત્તમ ઈચ્છા ઉત્પન્ન થાય છે
 અને ડાબી દ્રષ્ટિથી હુલ્લી ઈચ્છા
 ઉત્પન્ન થાય છે. ૧૪-૧૦-૮૨

શિષ્ય:— આપ કહો છો તે સત્ય છે, મારી
 અંદર આ બંનેની લડાઈ કાયમ
 ચાલ્યાજ કરે છે અને મને એટલી
 ચિંતા ચલા કરે છે કે હું તે કહી શકતો
 નથી. મારા આત્મામાં મને જે દુઃખ
 થાય છે તેની મને ખબર નથી એમ
 નથી. તે હું જોઉં છું, અને મારી દ્રષ્ટિ

માટે દિલગીર થાઉં છું કે જે દ્રષ્ટિ
 મને ઘડીકમાં આમ તેમ હેરાન કરે છે.
 આત્માને જે પ્રમાણે જોવું જોઈએ
 તે પ્રમાણે શરીર જોતું નથી અને
 શરીરને જે પ્રમાણે જોવું જોઈએ તે
 પ્રમાણે આત્મા જોતો નથી, તેથી
 આત્મા શરીરથી વિરૂદ્ધ ઈચ્છા કરે છે,
 અને શરીર આત્માથી વિરૂદ્ધ ઈચ્છા
 કરે છે. આજ મારી સુશકેલી છે તેનો
 ઉપાય આપ કહો, ઈચ્છા એક કેવી
 રીતે થાય અને દ્રષ્ટિ એક કેવી રીતે
 થાય તે આપ જાણો.

શુદ્ધ — હું કહું છું તે ધ્યાનપૂર્વક લક્ષમાં રાખ.
જમણી દ્રષ્ટિ એ નિત્ય વસ્તુ જોવાની
 દ્રષ્ટિ છે. અને ડાબી દ્રષ્ટિ અનિત્ય
 વસ્તુને જોએ છે તેથી જો તું જગતને
 અને અનિત્ય વસ્તુને જોયા કરીશ અને
 તે મેળવવાનીજ ઈચ્છા કર્યા કરીશ તો

તને એકંતા મળી શકશે નહિ. માટે યાદ રાખ અને સાવચેત રહે. જે વસ્તુમાં તું નથી તેમાં તારા મનને જવા દે નહિ તારા પાછાં સ્વભાવ જો નહિ, વિચાર છોડ, અને આગળ ભગવાન બેઠા છે તેને જો.

તારી ડાબી દ્રષ્ટિના સંકલ્પ વિકલ્પ તારા સ્વાર્થમાં તને ઘમડે નહિ તેની સંભાળ રાખ. તારી જમણી દ્રષ્ટિ ડાબી દ્રષ્ટિને તાણે કરે અને જગતનાં ક્ષણિક સૌંદર્યમાં જવા ન દે તેની સંભાળ રાખ, ડાબી દ્રષ્ટિને જડમુગથી બંધેલી તાણ, અને જગતના મોહમાં જતી અટકાવ. તે છતાં આમ કરવું ખાત્ર જરૂરનું નથી. કારણ કે જે નિયમથી રહેવાય તો ખન્ને દ્રષ્ટિ ઉપયોગી થઈ શકે છે. ભગવાનનું તેજ અને જગતનું તેજ આત્મમાં સાથે

રહી શકે છે અને પરસ્પર ઉપયોગી થઈ શકે છે પણ જ્યાં મુધી ભગવાનની ઇચ્છામાં તું હાખલ ન થાય અને અનિત્ય દ્રષ્ટિ છોડી નિત્ય દ્રષ્ટિ પ્રાપ્ત ન કરે ત્યાં મુધી તારી દ્રષ્ટિ અને ઇચ્છાની ઐક્યતા થશે નહિ. ભગવાનનું તેજ મળ્યા પછીજ જગતનું તેજ સમજવાની મહેનત કરવી જોઈએ.

શિષ્ય:— તેથી જો હું ભગવાનની ઇચ્છામાં હાખલ થાઉં અને તેમાં રહું તો મને કોઈ વિપ્ત નડે નહિ. ભગવાનનું તેજ મારા આત્મામાં દેખાય, અને ભગવાનની નિત્ય દ્રષ્ટિથી મારું નિત્ય જીવન જોઈ શકું અને તેજ વખતે જગતના તેજનો આનંદ પણ ભોગવી શકું. જગતમાં આસક્ત થયા વગર જગતનું સૌંદર્ય ભોગવી શકું અને નિત્ય દ્રષ્ટિથી નિત્ય વસ્તુ ભોગવી શકું અને અનિત્ય

દ્રષ્ટિથી અનિત્ય વસ્તુ ભોગવી શકું.
ખત્રેમા ભગવાનનું સૌંદર્ય નિહાળી મારા
ગરીરનું જીવન ચલાવી શકું.

ગુરુ— તે સાચું છે. હવે તું પરાગર સમજ્યો.
હવે તારે ભગવાનની ઈચ્છામાં દાખલ
થવાની અને તેના તેજ અને જીવનમાં
રહેવાની ઈચ્છા કરવી, તેથીજ તેના
તેમજ નિત્ય અને અનિત્ય વસ્તુઓ
જોઈ શકીશ ખહાર રચેલ ભગવાનનું
સૌંદર્ય તારા અંદરના જીવનમાં દાખલ
કરી શકીશ અને ભગવાનની કૃપાથી
હમેશા આનંદમાં રહીશ, તારી વાસનાની
દીવાલ ભાંગી જશે. ભગવાનની કૃપાથી
તારા આત્માને નવી દ્રષ્ટિ પ્રાપ્ત થશે
અને તેનાથી તારૂ જીવન ચાલશે
હમણુંથીજ તેમ થવા દે કારણુ ભગવાનની
તેવી ઈચ્છા છે

શિષ્ય— પણ હુમેશા નિત્ય વસ્તુઓ તરફ દ્રષ્ટિ રાખવી મુશ્કેલ છે અને તેથી ભગવાનની નવી દ્રષ્ટિ મળવી પણ મુશ્કેલ છે. બધી રૂપના અને ઈચ્છા છોડી આ મજબુત દિવાલ ભાંગવી અને ભગવાનની ઈચ્છાને સમજી રહેવું એ મનુષ્યના સ્વભાવ માટે ઘણું જ મુશ્કેલ અને ભયંકર છે તેથી જે નિત્ય દ્રષ્ટિની મને ઈચ્છા છે તે મેળવવા મારે શું કરવું?

ગુરુ — મારા પુત્ર! જે દ્રષ્ટિ ભગવાન તરફ વળી છે અને જે તેનું નિત્ય તેજ હોય છે તે છોડી જગતની અનિત્ય દ્રષ્ટિ લેવી નહિ, પણ નિત્ય દ્રષ્ટિની મદદથી બહારના જગતમાં અવિર્ભૂત થયેલ સૌંદર્ય જો જ્યાં સુધી તું જગતમાં છે અને તને પ્રમાણિક હામ મળેલું છે ત્યાં સુધી ભગવાનની આજ્ઞા પ્રમાણે

અને તારી શક્તિ પ્રમાણે ખેદ પામ્યા
 વગર કામ કરવું જોઈએ જગત ગમે
 તેવું હોય, તો પણ તે ભગવાનનું
 રથેડું છે. તેનું સૌંદર્ય ગમે તેવું હોય
 તો પણ તે ભગવાનનું બનાવેલું છે.

જગત અને તેનું સૌંદર્ય ભગવાનની
 આશ્ચર્યકાંક શક્તિ પ્રગટ કરે છે કે
 તેથી ભગવાનનો મહિમા પ્રગટ થાય,
 બધા લોકો તેનીજ સેવા કરે છે અને
 તને તારો ઉપયોગ કરતાં આવડે, તારી
 અંદર તારું પોતાનું સ્મરણ કરી શકે,
 અને ભગવાનનાં મહાન તેજમા તારો
 આત્મા મૂકી શકે તો આ બહાર દેખાતી
 ચીજોનું અસલ રૂપ તને સ્પષ્ટ રીતે
 દેખાશે. તેથી તું મધ્યબિંદુ (Centre)
 માં રહે અને ભગવાન કે જે તારા
 આત્મામાં રહેલ છે, તેનાથી દૂર બા નહિ,
 આખું જગત અને તેમાં રહેલ આસુરી

પ્રકૃતિ ગમે તેટલો અવાજ કરે અને
 તને બહાર ઘસડી જાય તો પણ તે
 તરફ ધ્યાન આપ નહિ. તે તને નુકશાન
 કરી શકશે નહિ. તારી બુદ્ધિથી તારે
તારો પૈસો કમાવવો અને તારાં શરીરનાં
પોષણ માટે તારા હાથથી મહેનત કરવી,
પણ તારી દ્રષ્ટિ અને તારી ઇચ્છા તારા
દ્રવ્યમાં આસક્ત થવી ન જોઈએ કારણ
 કે તે લોભ છે. તારા આત્મામાં રહેલાં
ભગવાનની દ્રષ્ટિ આગળ શરણભાવેરહેવું
અને ત્યાંથી ડગવું નહિ. આ ઉપદેશ
 બરાબર ધ્યાનમાં રાખ.

હાથ અને મન કામમાં રહેવા દે,
પણ તારું હૃદય તો ભગવાનમાં જ રાખ.
 ભગવાન આત્મા છે. આત્મામાં રહે,
 આત્મામાં કામ કર, આત્મામાં પ્રાર્થના
 કર, આત્મામાં જ બધું કર્યા કર, કારણ

તું પણ આત્માજ છે અને તેથી તું
ભગવાનની મૂર્તિ રૂપજ છે. તેથી
કોઈ વામના તારો અંદર આવે નહિ
તેમ કર અને વાસનાથી તને છૂટા કર.

આવી રીતે મૂળમાં સ્થિર થવાથી
તારો આત્મા ભગવાન પાસે સાદો અને
શુદ્ધ થશે. તારા આત્માને આત્મા
મિવાય બીજી કોઈ પણ ચીજનું
આકર્ષણ થવું ન જોઈએ, છતાં વાસના
તને ખેંચશે. જગત જેને ચાહે છે
તેવા દ્રવ્ય પદાર્થમાં તારું મન જશે.
તે સ્વભાવને તાબે થવું નહિ. તેમ
આત્માની ઇચ્છા વિરૂદ્ધ લોહી અને
માંસની ઇચ્છાઓને વશ થવું નહિ,
કારણ તેમ ઠરીશ તો ભગવાનનું તેજ
અદ્રવ્ય થશે, તારો આત્મા લોભમાં
ચોંટશે, તારામાં અભિમાન અને ક્રોધ

ઉત્પન્ન થશે, તારી ઇચ્છા ૪૬ પદાર્થોમાં
 બધાશે અને તુલક ૧૬ પદાર્થોમાં આંધળો
 થઈ ડૂબીશ મોક્ષ સુધી પહોંચી શકીશ
 નહિ. અને ભગવાન પ મે ઉભો રહી
 શકીશ નહિ.

કારણ કે તે અસૂરનો દરવાજો
 છે. આસુરી સ્વભાવ કદાચ આથી તારા
 ઉપર વધારે ગુસ્સો થશે તેનું કારણ
 તેને આત્માની શાંતિ ગમતી નથી.
 જગતની બધી પ્રવૃત્તિ છોડી નિવૃત્તિની
 શાંતિ જીવને મળે તે અસુરને પસંદ
 નથી પણ તેને આલકાર આગ નહિ,
 તેમજ તે કહે તે બીજકુલ ઠર નહિ.
 તે કહે તેમ કરવાથી અધાર વધશે,
 તેથી વાસના વધશે, તેથી પ્રભુના
 મૌદર્ય વચ્ચે પડછાશે આવશે અને
 તારી દ્રષ્ટિથી તેનું ત્રેમભય સુખનું

તેજ તુ જોઈ ગદીગ નહિ ચિત્ત કરવું
 તે અસુરનો અવભાવ છે, પણ તારી
 મગ્ન વગર અમુર કંઈ પણ કરી
 શકશે નહિ તેથી તારે તારા આત્મામા
 ભગવાનનું તેજ જોવું હોય, તેના
 પ્રકાશનો અનુભવ કરવો હોય, તો
 તારે મારે આ દુકો ગ્તો છે

તારા આત્માની દ્રષ્ટિ જડ
 પદાર્થમા જવા દે નહિ સ્વર્ગની અથવા
 પૃથ્વીની કોઈ પણ વસ્તુ તેમા ભર
 નહિ, પણ દ્રઢ શ્રદ્ધાથી તેના
 તેજમાં દાખલ થા. અને પવિત્ર
 પ્રેમથી પ્રભુનું તેજ મેળવ અને
 તેની શક્તિ તારામા આવે એટલા માટે
 તેના જેવું શરીર ધારણ કર અને તારૂં
 બધું જીવન પ્રભુમય થઈ જાય તેમ કર

શિષ્ય — આ બહુજ અઘરું છે હું સમજી શકું
 છું કે મારો આત્મા વાસનાથી તદ્દન

છૂટવો જોઈએ અને તદ્દન ખાલી થવો
 જોઈએ કે જેથી તેમાં ભગવાનની
 શક્તિ દાખલ થાય વગી હું એમ પણ
 સમજું છું કે જ્યાં મુખી બધી ઇચ્છા
 અને બધી આશા દ્રઢ શ્રદ્ધાથી ઊડી
 ભગવાનનું શરણ લેવાય નહિ ત્યાં મુખી
 ભગવાનની શક્તિ મળે નહિ હું એમ
 પણ મમજુ છું કે પવિત્ર પ્રેમથી
 મારું આરિત્ર મુધારવું જોઈએ ભગવાનના
 શબ્દ ઉપર વિશ્વાસ રાખવો જોઈએ
 અને ભગવાનના ઐશ્વર્યમાં દાખલ થવું
 જોઈએ પણ અરે, બધી ઇચ્છા હોડવી,
 કોઈમાં આસક્તિ ન રાખવી અને કોઈ
 કટપના પણ ન કરવી તે કેટલું બધું
 મુશ્કેલ છે.

ગુરુ — એમ માન કે તે મુશ્કેલ છે તો પણ
 તારું જીવન સફળ કરવા માટે તારે
 તેમ કરવું જોઈએ નથી ? ૧૭-૧૦-૮૨

શિષ્ય— ગરૂર મારે તેમ કરવુંજ નોંધ્યો.

ગુરૂ— પણ જેટલું તને મુશ્કેલ લાગે છે તેટલું તે મુશ્કેલ નથી. પ્રયત્ન કર અને ઉત્સાહ રાખ. તારે માત્ર શાંત રહેવાનું છે અને તારા આત્માની મુક્તિ કરવાની છે. આથી ખીજું તારે શું નોંધ્યો ? શી મુશ્કેલી છે ? તારે કોઈ જાતની ચિંતા કરવાની નથી. આ જીવનમાં કોઈ ઇચ્છા કરવાની નથી, કોઈ કલ્પના કરવાની નથી. કયાંય આમંત્રિત રાખવાની નથી. જે ભગવાન તારી સંભાળ રાખે છે તેના ઉપર તારી સંભાળ હોડ, તારે ઇચ્છાજન હોય તેમ સમજી ભગવાનની ઇચ્છા અને ભગવાનની મરજી પ્રમાણેજ તારું જીવન ચાલવા દે. શું સાફ છે તે તેને ખબર છે, તેના ઉપર પૂર્ણ વિશ્વાસ

રાખ. તું તારે માટે તારી ઇચ્છાથી
જે કરીશ તે કરતાં ભગવાન તારે માટે
વધારે સારું કરશે.

શિષ્ય:— આ ઉપદેશમાં મને પૂરતી શ્રદ્ધા છે.

ગુરુ:— જો શ્રદ્ધા છે તો અહીંથી જ અને
મેં કહ્યું તેવું વર્તન રાખ. તને કહ્યું
તેમ બધું ઇચ્છામાં છે. જે ચીજની
તું ઇચ્છા કરીશ તેમા તુ દાખલ થઈ
જઈશ. તે વસ્તુ તારી ઇચ્છા વધારશે,
વાદળાં ઉત્પન્ન કરશે, તેજ બધું કરી
અધકાર ફેલાવશે માટે ઇચ્છા અને
વાસના દોઈ વસ્તુમા ન જાય તેમ કર.
બન્યારે ઇચ્છામાં દોઈ કલ્પના આવશે
નહિ, અથવા તે દોઈ વસ્તુમાં આમિષજન
નહિ થાય ત્યારેજ ભગવાનની ઇચ્છા
મમલ શકાશે, તેનાં તેજમાં રહી શકાશે,
અને તેની કૃપાથી કામ કરી શકાશે.

શિષ્ય:— હવે હું મમજ્ઞયો. કોઈ પણ મનુષ્યનાં
 અજ્ઞાનનું મુખ્ય કારણ તેની ઈચ્છામાં
 રહેલી કોઈ વસ્તુની આસક્તિ છે. સારૂ
 અને ખરાબ તેનાથીજ બને છે.
 ✓ પોતાનાજ હાથ અને મગજના કામ
 ઉપર પોતાનું દૃઢ્ય અને પ્રેમ
 ચોંટાડવાથી અજ્ઞાન ઉપજે છે. ત્યારે
 શરીર નાશ પામે છે ત્યારે આત્માને
 જે વસ્તુમાં આસક્તિ હોય છે તેમાં
 તે દાખલ થાય છે અને જો તે વખતે
 તેમાં જગવાનનું તેજ ન હોય અને
 જગતનું તેજ હોય તો તેને અધારી
 જેલમાં ગયા વગર છૂટકો નથી.

ગુરુ— આ જ્ઞાન બહુજ ઠિંમતી છે. તારી
 આવી સમજણથી હું બહુ ખુશી થયો
 છું. અધ્યાત્મના સાર તેમાંજ છે.
 જગતની શદ્દઆતથી જે કાઈ આજ

મુધીમાં લખાયું છે તેનો સાર તેમાં
 છે એટલે કે જેની ઇચ્છા કોઈ પણ
 વસ્તુમાં જતી નથી તેને ભગવાન મળે
 છે, એટલે કે તેને બધી વસ્તુઓ મળે
 છે કારણ કે તેનાથીજ બધી વસ્તુઓ
 ઉત્પન્ન થઈ છે, તેનામાંજ બધી રહે છે
 અને તેનામાંજ બધીનો લય થાય છે

આ આધનાથી તું ભગવાનના શબ્દ
 સાંભળી શકીશ અને તેનું દર્શન કરી
 શકીશ અને આ શરીર છોડ્યા પછી નિત્ય
 નવી મળેલી દ્રવિધી ભગવાનનું સાદર્ય
 અને જગતનું સાદર્ય જોઈ શકીશ અને
 વળી તારાં પોતાનાં કર્મ, ભગવાને તારે
 માટે નાક્કી કરેલું કામ અને તારા
 પાડોશીઓનું કામ અગર બીજું જે કંઈ
 જાણવાનું હોય તે બધું જોઈ શકીશ તેથી
 વગર વિલંબે આ દ્વારમાં પ્રવેશ કર
 અને ત્યાં જો બીજા મહાત્માઓની પેઠે

આત્મદ્રષ્ટિ સંખીશ તો તને ઉત્તમ
 લોકની દ્રષ્ટિ મળશે. ભગવાન કેવા છે,
 તેનું સ્વરૂપ કેવું છે, તે શું કરી ગઈ
 છે, તે બધું જાણી શકીશ અને વળી
 સ્વર્ગ, નર્ક, પૃથ્વી અને બધા તત્ત્વોનું
 તત્ત્વ જાણી શકીશ. ભગવાન જેને મળે
 છે તેની બધી ઇચ્છાઓ પૂરી થાય છે.
 અહીંયાં ભગવાનના ગુણ, સર્વ વ્યાપકતા,
 તેની શક્તિ અને પરમતત્ત્વની સમજણ
 પડે છે અને તે અનુભવમા આવે છે.

અહીંયાં ઉચાઈ છે, ઉંડાઈ છે,
 પહોળાઈ છે, લાંબાઈ છે, જેટલું તાગ
 આત્માની શક્તિ ગૂઢજી કરી શકે
 તેટલું બધું છે. તું એના પ્રદેશમાં
 જઈશ કે જ્યાંથી આ બધું ઉત્પન્ન
 થયું છે, અને જેમાં આ બધાં રહે
 છે અને ભગવાનના કુવર પેડે તેનાં
 બધા કાર્યો ઉપર તાર્ સંજય ચાલશે

શિષ્ય — બહાલા ગુરૂ ! મને કૃપા કરી કહો કે
આ દેશ મનુષ્યની અદર કયા જોઈ છે ?

ગુરૂ — જ્યાં મનુષ્ય રહેતો નથી ત્યાં મનુષ્યની
અદર તેની જગા છે

શિષ્ય — મનુષ્યોની અદર એવી કઈ જગા છે
કે જેમાં મનુષ્ય રહેતો નથી

ગુરૂ — તેજ જીવની જીવગઢિત દશા, કે
જેથી જીવ કોઈ વસ્તુમાં આસક્ત
થતો નથી

શિષ્ય — જીવમાં તેવી કઈ સ્થિતિ છે કે જેથી
તે કોઈમાં આસક્ત થતો નથી, કોઈમાં
રહેતો ન હોય એવી કઈ દશા છે ?

ગુરૂ — જગતના દુષ્કર્મ ખમ્યા પછી ઉત્પન્ન
થએલા પ્રવૃત્તિ અને નિવૃત્તિના સાર
રૂપ ભગવાનમાં આત્માની શ્રદ્ધા અને
તેનું શરણ આ ભાવથી આસક્તિ થતી
નથી આ ભાવ જગતથી દળાતો
નથી, અસુરને શરણ થતો નથી

જગતમાં કોઈ પણ વસ્તુ તેમાં દાખલ થઈ શકતી નથી. ઘણા આમુરી સ્વભાવની લગાઈથી પણ તેનો પરાભવ થઈ શકતો નથી. ડારણ કે તેની પોતાની ઇચ્છા જગતે દૈવીકોટીના મહાત્માઓને જે દુઃખ આપ્યું હતું તે સમજી તેમાં મરી ગઈ હોય છે. પણ તેઓના આનંદરૂપ દેહમાં તેની ઇચ્છા ચેતનમય થઈ રહે છે. અહીંયાં કોઈ પણ માણસ રહેતો નથી, કોઈ જીવ પણ રહી શકતો નથી.

શિષ્ય.—હા પ્રભુ ! બધી ઇચ્છાથી રહીત આત્માની આ દશા ક્યાં છે ? જ્યાં ભગવાન રહે છે અને માણસ રહી શકતો નથી તે ગુપ્ત દેશમાં હું શી રીતે જઈ શકું ? મને ચાક્રા કહો કે એ દેશ ક્યાં છે, મને કેમ મળે અને હું ત્યાં કેવી રીતે દાખલ થઈ શકું ?

ગુરૂ — જ્યાં જીવની ઇચ્છા મરેલી હોય તે
 અને પોતે કોઈ પણ વસ્તુની ઇચ્છા
 કરતો નથી પણ જેમ ભગવાનની ઇચ્છા
 હોય તેમ ગહે છે અને તે જે કામ
 કરવાનું જોયે તે ઠર્યા કરે છે ત્યાં આવી
 દશા જીવની થાય છે ત્યારે આ ભાવ
 ઉત્પન્ન થાય છે જ્યાં પોતાના ઉપર
 પ્રેમ દૂર થાય છે ત્યાં ભગવાન ઉપર
 પ્રેમ રહે છે જેટલી જગ્યામાં પોતાની
 ઇચ્છા મરી ગઈ હોય છે તેટલી જગ્યામાં
 પ્રભુની ઇચ્છા આવી રહે છે તે તેનો
 પ્રેમ છે જીવના ઉપર તેનો અનુગ્રહ
 છે તેનું કારણ નીચે પ્રમાણે છે -

જ્યાં પહેલાં તેની ઇચ્છા રહેતી
 ત્યાં હવે કાંઈ નથી, અને જ્યાં હવે
 કાંઈ નથી ત્યાં કેવળ ભગવાનનો
 પ્રેમ કામ કરે છે - ૨૦-૧૦-૯૨

શિષ્ય — પણ આ મને કેવી રીતે મમનય

ગુરુ — તે તુ મમનવાની મહેનત કરીશ તો
તે તારી પાસેથી નાગી જશે, પણ તો
તુ તારાપણુ મૂકીને ભગવાનને શરણે
રહીશ તો તં એમ તારી સાથે જ રહેશે.
તારા જીવન જીવન થશે અને તારા
સ્વભાવ બની જશે

શિષ્ય — પણ મર્યા વિના અથવા માગી ઇચ્છાનો
મમણો નાગ કર્યા વિના આ રીતે
બની શકે ?

ગુરુ — આવી રીતે તારાપણુ મૂકવાથી અને
તારી ઇચ્છા મૂકવાથી ભગવાનનો એમ
તારા જીવન થશે તે એમ તને મારશે
નહિ પણ તને નવુ ચેતન આપશે,
તેથી ભગવાનનું પોતાનું જીવન પણ
તને મળશે ત્યાર પછી તુ તારી
ઇચ્છાથી જીવીશ નહિ, પણ ભગવાનની

ઇચ્છાથી જીવીશ કારણ કે તારી ઇચ્છા
ભગવાનની ઇચ્છા સાથે એક થઈ જશે.
 તારો પોતાનો પ્રેમ અને ભગવાનનો
 પ્રેમ એક થઈ જશે તે તારી અદ્વ
 કામ કરશે અને તેનાં જ્ઞાનથી તારામાંથી
 તારાપણું મરી જશે ને ભગવદ્ભાવ
 પ્રગટ થશે તેથી તું મરીને જીવીશ
 એટલે કે ભગવાન પોતાના ભાવથી
 તારી અદ્વર રહેશે તેનો પ્રેમ તારા
 જડ શરીરમાં જીવન આપશે તુ તારી
બુદ્ધિથી તે મેળવી શકીશ નહિ ભગવાન
તને તે ભાવનું દાન કરશે અને
ભગવાન તને મળશે તેથી તને
કિમતીમાં કિમતી વસ્તુ મળશે.

શિષ્ય:— કોઈકે જીવને આ ભાવ મળે છે
 તેનું કારણ શું ? જાણને તે મળે તો
 જ્યાં કેવાં સુખી થાય ?

ગુરુ:— ઘણા તે ગ્રોધે છે. પણ તેઓ તેને
કોઈક વસ્તુમાં ગ્રોધે છે, તેથી તેઓને
તે લાવ મળતો નથી.

જ્યાં મુધી જીવને કોઈ વસ્તુમાં
આમકિત હોય ત્યાં મુધી જીવને તે
વસ્તુનું મળે. જ્યારે તેની આમકિત
કોઈ ચીજમાં લાગે નહિ, જે વસ્તુમાં
લાગી હોય તેમાંથી પણ નીકળી જાય
અને પોતે પોતાને કહે કે “મારી પામે
કોઈ સાધન નથી, હું સાધન રહિત
છું, હું કોઈ કંઈ શકું એમ નથી,
મારી કોઈ શક્તિ નથી, બગડેલા પાણીની
માફક હું નકસો છું અને દીન છું,
~ ભગવાનની કૃપાથી જ જીવું છું, તેનો
મહિમા ગાઉં છું અને ઇચ્છા રહિત
થયો છું, કે જેથી ભગવાન પોતે મારી
અદર ઇચ્છા કરે અને પોતેજ મારા
ભગવાન અને મારી બધી વસ્તુ બને,”

પણ પડછાયો મળે છે. દેહ કંપનામાં,
 દેહ દ્રિયોના સુખમાં, દેહ
 વસ્તુઓના રસમાં પ્રેમને શોધે છે

✓ પણ ગુણાતિત જીવન કે જ્યાં તે
 રહે છે ત્યાં શોધતા નથી તેથીજ તે
 તેને મળતો નથી. હવે જો તે પ્રેમ
 કૃપા કરી આવા માણસોના દીલમાં
 ઉતરે અને તેઓના આત્માની દ્રષ્ટિ
 આગળ આવીને ઊભો રહે તોપણ
 પ્રેમને તેઓની અંદર રહેવાને જગા
 મળતી નથી. તેઓ તેને રાખી શકશે
 નહિ અને તેથીજ તે તેની સાથે રહી
 શકશે નહિ

શિષ્ય— કેમ નહિ ? જો પ્રેમ પોતેજ પોતાની
 ઇચ્છાથી તેમનામાં રહેવા આવે તો
 કેમ ન રહી શકે ?

ગુરુ— તેનું કારણ એ કે, જ્યાં પ્રેમને રહેવું
 છે ત્યાં મનુષ્યોની કટપના દોડ્યા કરે છે,

• ને કે આ કલ્પના પ્રેમને માથા
 કરે છે છતાં પ્રેમ દૂર નાશે છે. તેનું
 કારણ કલ્પનાનું ક્ષેત્ર તેનું ક્ષેત્ર છે.
 પ્રેમ પોતે અનુગ્રહ કરે પણ જ્યાં
 કંઈ પણ વાસના અથવા કલ્પના છે
 ત્યાં તે રહી શકે નહિ. વળી જે
 મનુષ્યની ઇચ્છા, કોઈ વસ્તુમાં આસક્ત
 થતી નથી ને જેમાં કોઈ પ્રકારની
 આસક્તિ ટકતી નથી તેજ મનુષ્ય મત્ય
 પ્રેમને શોધી શકે છે તેનું કારણ
 પ્રેમ જ્યાં કોઈ પ્રકારની કલ્પના નથી
 ત્યાં રહે છે. આ કારણથી જગતના
 મનુષ્યોને તે મળતો નથી.

શિષ્ય.—જે પ્રેમ નિર્વિકલ્પ સ્થિતિમાં રહે છે
 તો તે તેમાં કેવી રીતે રહે છે તે કૃપા
 કરી મને જણાવો.

ગુરુ.—પ્રેમનો સ્વભાવ એવો છે કે કોઈ
ચીજમાં દાખલ થવું અને જે વસ્તુ

જ્ઞાન હોય તેમાં નો તે દાખલ થાય
તો તે તેને કળને કરી લે છે અને
કળને લીધા પછી પોતાના સ્વભાવનો
આનંદ ત્યા પ્રગટ કરે છે

જેમ સૂર્ય વિશ્વને પ્રકાશ આપે
છે તેમ પ્રેમ ભકતના હૃદયને પ્રકાશ
આપે છે અને ત્યાં વગર હરકતે અગ્નિ
ઉત્પન્ન કરે છે, કે જે અગ્નિ હૃદયના
દોષને બાળી નાખી તેના તણખા સાત
ગણા વધી બાકીના દોષોને પણ બાળી
નાખે છે

શિષ્ય — પૂજ્ય ગુરુ ! આ મને કેમ સમજાય ?

ગુરુ — એક વખત તારી અદર પ્રેમનો અગ્નિ
 ઉત્પન્ન થવા દે ત્યારે તને લાગશે કે
જે દોષને તે અડકશે તે બાળી જશે
તે તારાપણુ બાળશે, અહકાર જલદીથી
ખાઈ જશે, આ હુ, આ માર, આ

જીવ વગેરે લાવેનો તે નાશ કરશે
 અને જ્યારે નવો લાવ સમગ્રશે ત્યારે
 તેના તાપમા ઐમથી એટલું મુખ મળશે
 કે જેની પાસે આખા વિશ્વનું મુખ
 કઈ વિસાતમા નથી? આ ઐમ પાસે
 તને મરણ ગમશે, પણ જગતના કોઈ
 પણ લાવમા જે તને ગમશે નહિ
 ✓ માટે આ અગ્નિ વધારે ને વધારે બળે
 અને માત ઘણો તપે તેમ થના દે
 તેનો તાપ એટલો વધશે કે તે તને
 તારી જીવગી જશે તો પણ છોડશે
 નહિ, પણ મરણ પછી પણ તને મુખ
 આપના તારી સાથેજ રહેશે અને જે
 • કદાપિ તું નર્કમા જઈશ તો ત્યાં પણ
 તે તારી સાથે આવીને નર્કના કટકા
 કરી નાખશે આ વાત સત્ય છે માટે
શ્રદ્ધા રાખ મૃત્યુ અને નર્ક આ
સત્યથી ખીલે છે

શિષ્ય — બહુ થયું, પૂજ્ય ગુરુ, હવે આ મત્સ્યથી
મને કોઈ દ્વંદ્વ કરે તે મારાથી સહન
થાય તેમ નથી, પણ કૃપા કરી તે
મેળવવાનો નણકમા નણક રસ્તો જે
હોય તે મને જણાવો

ગુરુ — જે રસ્તો અધરો હોય ત્યાં જ નગત
જે છોટું છે તે લઈ લે જગત જેમ
વર્તે છે તેમ વર્તીશ નહિ બધી
ખાખતમા જગતથી વિરુદ્ધ ચાલ જે
મેમ તને લેઈએ છે તે મેળવવાનો
આજ દુકો રસ્તો છે

શિષ્ય — જો હું બધી ખાખતમા લોકોથી વિરુદ્ધ
ચાલુ તો મને અશાંતિ અને દીલગીરી
રહ્યા કરે અને જમત મને ગાડો કહ્યા
વગર રહે નહિ

ગુરુ — તારે કોઈને નુકસાન કરવું કે જેથી
તારા ઉપર દુષ્ટ અને અશાંતિ આવે
તેમ કરવા હું કહેતો નથી જગતથી

બધી બાબતમાં વિરુદ્ધ ચાલવું તેનો
અર્થ શોભ થતો નથી.

પણ જગતનો સ્વભાવજ એવો
છે કે તેને દંભ અને અભિમાન ગમે
છે અને તે ખોટા અને પાપી રસ્તે
ચાલે છે. તેથી જો તારે જગતથી
તદ્વન વિરુદ્ધ વર્તન--રાખવું હોય તો
મત્સ્ય રસ્તે ચાલ તે તેજનો રસ્તો છે.
જગતનો રસ્તો અધઃકારનો રસ્તો છે.

પણ તેથી ઉત્પન્ન થતાં જે દુઃખ
અને અશાંતિથી તું હરે છે તે તો
નક્કી આવશેજ. જગતની અંદર દુઃખ
આવવાનું અને તારું શરીર અશાંત
થવાનુંજ, તને વારંવાર પરિતાપ
થવાનોજ. છતાં જગતથી અને શરીરથી
ઉત્પન્ન થતાં આત્માના પરિતાપમાં
પ્રેમનો અગ્નિ વધારે ગળાશે છે અને
* તેની વિજયભાગા વધારે અને વધારે

મગદી, વધારે શક્તિ ઉત્પત્ત કરી
દોષોને દૂર કરે છે. ૨૨-૧૦-૮૨

વળી તું કહે છે કે જગત આવાં
કાર્યથી તને ગાંઠા ગણ્યો તે ખરું છે.
જગતથી વિરૂદ્ધ ચાલનારની નિંદા થાય
છે. જગતનાં બાળકો તને મૂર્ખ કહેશે,
તાડી સામે થશે, પણ તેમાં તારે
આશ્ચર્ય પામવાનું નથી. કારણ ભગવાનના
પ્રેમનો રસ્તો તે જગતને મન મૂર્ખનો
રસ્તો છે; પણ ભગવાનના બાળકની
દ્રષ્ટિએ તો તે હડાપણુનોજ રસ્તો છે.
તેથી ન્યારે ન્યારે જગત પ્રભુનાં
બાળકમાં આવેા પવિત્ર પ્રેમ અગ્નિ
દેખે છે ત્યારે તેઓ એમ સમજે છે
કે આ લોકો મૂર્ખ બન્યા છે અને
પોતાનું જીવન ખોઈ ખેડા છે. પણ
ભગવાનના બાળકની દ્રષ્ટિએ તો જગતની
નિંદાનો રસ્તો તે મોટામાં મોટી મિલકત

છે. એટલી બધી મોટી કે જે કોઈ જીવનથી
 માપી શકાતી નથી. ભુગવાનનો આવે.
સર્વસ્વાપી અને બધાને જીતી લે એવું
દિવ્ય પ્રેમ કેવો છે તેનું વર્ણન કોઈ
વાણીથી થઈ શકે એમ નથીજ. તે પ્રેમ
સૂર્યથી વધારે તેજસ્વી છે, બધી મધુર
વસ્તુઓથી વધારે મધુર છે. બધાં
બળ કરતાં વધારે અજાવાન છે. અન્ન
કરતાં પણ વિશેષ પોષણ આપે છે
ને હૃદયને આનંદદાયક છે. આખાં
વિશ્વનાં બધાં મુખ અને શાંતિ કરતાં
વધારે મુખદાયક છે. જે તેને મેળવે છે
તે જગતના મજા કરતાં વધારે ક્ષનવાન
છે અને તે સમ્રાટ કરતાં પણ મોટી
પદવી લોગવે છે. બધી સજ્જા અને
શક્તિ કરતાં પ્રેમ વધારે શક્તિવાન છે.
સર્વત્ર, સર્વદા સતચિત્ આનંદરૂપ છે.

ૐ

શાંતિ શાંતિ શાંતિ.

જેકબ બહામીનું જીવન.

મહાન્મા જેઞ બહામીનો જન્મ ઈ મ
૧૫૭૫ મા થયો હતો તેમનો જન્મ જર્મનીના
મિડનબર્ગ નામના ગામમા થયો હતો તેનું કુટુંબ
આમરદાર હતું, પણ તેની પહેલી નોકરી ગોવાળ
તરીકે હતી તેણે સિડનબર્ગમા કેળવણી લીધી હતી

બહામીને બે વખત આત્માનુ સ્પષ્ટ તેજ
મળ્યું હતું એ વખત ઈ સ ૧૬૦૦ મા ૨૫
વર્ષની ઉમરે કે જ્યારે એક દિવસ તેની આખો
તેની ઓરડીમા પડેલા ડાચના ખડીયા ઉપર પડી
અને તેમા સૂર્યના ઘણા આશ્ચર્યકારક તેજનો
ચમકાટ જોયો ત્યારે તેને સમાધી આવી ગઈ
અને તેને લાગ્યું કે, હવે હું બધી ચીજોનું મૂલ
અને તેમનો સભાન જોઈ શકું છું

આ લાવ પહેલા તેને ડિપ્રિત લાગ્યો
અને મનમાથી તે ડાઢવાને માટે બહારનું લીધું

ઉગેલુ ઘાસ જોવા ગયા ત્યા પછી તેને બધી વસ્તુઓની અદરની ક્રિયા દેખાઈ વનસ્પતિ, ઘાસ અને જગત પછી પોતે જે ભાવ અનુભવ્યો હતો તેની સાથે એક થઈ ગયા.

આ વાત તેણે ડોઘને ટૂંકી નહિ પણ શાંતિથી એકાત્મ ભગવાનનો ઉપદ્રાર માન્યો તેણે પોતાનો ધ્યેય પ્રમાણિકપણે ચલાવ્યો ઘરના કામકાજમાં પૂરતું ધ્યાન આપતા, અને બધા માણસોની સાથે લલમનસાઈથી વર્તતા

પેલા તેજની અમરથી તેમને જગતની ક્રિયાનુ મૂળ જાણવા શક્તિ મળી અને તે શક્તિથી મળેલ આત્મદ્રષ્ટિથી બધી વસ્તુઓની અદર ચાલતી ક્રિયા જોઈ શકતા આ શક્તિ તેમની સ્વભાવિક દશામાં પણ તેમની સાથે રહેતી હતી

આત્મદ્રષ્ટિથી જે તેણે જોયું તે તેણે પુસ્તકમાં પાછળથી લખ્યું હતું આ પુસ્તક તેના

લખાણનો એક ઉપયોગી ભાગ છે. નવી દ્રષ્ટિથી
 મળેલ તેના અનુભવમાં તેને ઘણો આનંદ મળતો,
 છતાં તે ઘેર પાછા આવતા અને કુટુંબની અંભાણ
 લેના અને ઘણી શાંતિ અને મૌન્યવૃત્તિથી એકાંત
 જીવન ગાળતા પોતાને જે આશ્ચર્યકારક અનુભવ
 થયા હતા તે દસ વર્ષ પછી તેણે કોઈને કહ્યા
 નહિ દસ વર્ષ પછી ત્યારે ફરીથી પોતે એવા
 તેજમાં વીટાઈ ગયા ત્યારે પોતાની યાદગરી માટે
 તેમણે “અરોરા” એટલે “ઉષા” એ નામનું
 પુસ્તક લખ્યું ઇ. સ. ૧૯૦૦ ની સાલમાં જે પહેલું
 તેજ મળ્યું હતું, તે પૂરું ન હતું, તે વખતે તેને
 સર્વાત્મભાવ થયો નહતો સવારનાં સૂર્યના કિરણ
 જોયાં હતા, પણ મધ્યાનનો સૂર્ય જોયો નહોતો.
 દસ વર્ષ પછી જે તેજ મળ્યું તે ઘણું ઉપયોગી
 હતું. પહેલા જે જગત તેને છુટું છુટું લાગતું
 હતું તે પાછળથી તેને આખું ને એકરૂપ દેખાયું.
 જેમ તારવાળી સારંગીના દરેક તારમાં જુદું જુદું
 સંગીત સંભળાય છે અને જાંઘા તાર મગી

- આખી આરંગીમાં આખું સંગીત અંભાગાય છે તેવું વિશ્વ તેને લાગ્યું.

જગતની અંદર રહેલ લગવાનની ક્રિયા, શક્તિ અને વ્યવસ્થા તેના જાણવામાં આવ્યાં અને જીવનરૂપી ઝાડનાં થડમાંથી નીકળતી જુદી જુદી શાખા, ઘણી જાતનાં પાન, ફુલ અને ફળ કેમ નીકળે છે તે જોઈ શક્યા અને તે પોતાને માટે લખી લેવાની જરૂર તેને લાગી. છેલ્લું જે તેજ તેને મળ્યું તે વિશે લખે છે કે “૦૧ હલાકની અંદર મેં એટલું જોયું અને જાણ્યું કે જે કોઈ વિદ્યાપીઠમાં ઘણા વર્ષના અભ્યાસથી પણ હું જાણી શકત નહિ. એ માટે મેં પ્રભુનો ઉપકાર માન્યો. બધા જીવોનું જીવન મેં જોયું અને જાણ્યું. ત્રિશુલાત્મક પ્રકૃતિનાં ઉંચા અને નીચા ખેલો દીઠા. ભગવાને આપેલ બુદ્ધિથી જગતની ઉત્પત્તિ અને બધાં પ્રાણી ઉત્પત્તિ જાણી. ત્રણ લોક દીઠા, એક દેવી, બીજો આસુરી અને તેમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ બહારનું આવિર્ભૂત જગત.

મારી અને નરમી વસ્તુઓમાં રહેલી ણધી ક્રિયા તેની ઉત્પત્તિ અને સ્થિતિ કોઈ અને જાણી અને કાળના ગર્ભમાંથી ણધું કેમ ઉત્પન્ન થાય છે તે જાણ્યું ”

તેનામાં અદ્ભુત સિદ્ધિઓ આવી હતી; તે ઘણી લાડા બોલતા પણ તે કેવી રીતે જાણી ગયા તે કોઈ સમજ શકતું ન હતું. કદાચ ગયા જન્મમાં શીખ્યા હશે એમ એક લેખક અનુમાન કરે છે. તેને કુદરતની ભાષા આવડતી હતી. તે વનસ્પતિ અને પશુઓને નામ લઈ બોલાવતા.

જોડખ ખડોમી પોતે કહેતા કે “આ જગતમાં રહેલી કોઈ વિદ્યા અથવા તો કળા મારામાં નથી, હું તો મૂર્ખ અને માદો માણસ છું. મને કોઈ શાસ્ત્ર શીખવાની ઇચ્છા કદી થઈ નહોતી, પણ હું જીવવાનોમાંજ મારા આત્માનો મોશ ડરવાનોજ પ્રયત્ન કરતો અને સ્વર્ગનું ગળ્ય મને કેમ મળે તેનો વિચાર કરતો. મારી અદૃગ ખરાબ ઇચ્છાઓનું જાદુજ જોર લાગવાથી તેની સાથે હું

બહુ સુદ્ધ કરતો અને પ્રભુની કૃપાથી તે ખરાબ
 સ્વભાવને દ્રઢતાથી છૂટતો, નાશ કરતો, અને
 પ્રભુના પ્રેમમાં પૂરેપૂરો દાખલ થતો, તેથી હું
 નિશ્ચયપૂર્વક એમ માનતો કે શરીર રૂપે હું મરી
 ગયો છું કે જેથી પ્રભુ મારામાં પોતાનું રૂપ
 લે અને તેની શક્તિથીજ હું મારૂં છવનગાળી શકું.
 પહેલાં તેમ કરવું બની શકતું નહોતું, પણ નિયમ
 અને નિશ્ચયથી મારી સાથે મેં ખૂબ સુદ્ધ કર્યું
 જ્યારે પ્રભુના અનુગ્રહથી હું આવું સુદ્ધ કરતો હતો
 ત્યારે મારા આત્મામાં આશ્ચર્યકારક તેજ દેખાયું.”

“મારા ચંચળ સ્વભાવની દ્રષ્ટિએ તે તેજ
 તાલન નવું હતું. પણ તેમાં મને લગવાનું, માણસ
 અને તેના સબધે સત્ય રૂપે અનુભવમાં આવ્યા,
 કે જેઓનો પહેલાં અનુભવ ન હતો અને જેને
 માટે મેં કદી પ્રયત્ન કર્યો ન હતો.”

એક લેખક લખે છે કે મહાત્મા જેકબ
 બહોમીના શરીરનો દેખાવ નબળો હતો, કદે

હિયા; કપાળ વિશાળ, લમણાં આગળ પડતાં
 આંખો ભરી અને આકાશી રંગની, અવાજ ધીમો
 અને માયાળુ, સ્વભાવે નરમ, વાતચિતમાં
 નિરાભિમાની, વર્તનમાં દીન અને હૃદય પ્રેમી હતું.

તેમનું જીવન બુદ્ધ જેવા દૈવી મહાત્માઓ
નાથે સાધુ પુરૂષો અને વિદ્વાનો મૂકે છે

ખડોમીનાં લખાણો સાધારણ લોકો સમજ
શકે તેવાં નથી, જેઓને કંઈક પણ અંતર
આત્માનુ તેજ મળ્યું હોય તેજ તે સમજ શકે છે.

એક મહાત્મા લખે છે કે “હજી સુધી
પૃથ્વી ઉપર પ્રભુનું તેજ વધારેમાં વધારે લેનાર
આ આશ્ચર્યકારક માણસ હતો હું તેના બૂટની
દોરી છોડવાને પણ લાયક નથી.” તેના કેટલાએક
વધારાનાં વચનો નીચે આપેલ છે

૧. જો તમે તમારા ચોતાના આત્મા અને
 જગતને ખરાબર જોશો અને તેની અદર

શું ક્રિયા ચાલે છે તે જોશે તો તમને
જળાશયે કે જગતે તમેજ છે.

૨. તમારું શરીર એ આ મોટાં જગતમાં
નાનું જગત છે. તમારી બહારની દ્રષ્ટિ
અને આંખો એ મૂર્ય અને તારાઓની
નકલ છે, જે આમ ન હોય તો તમે
સૂર્યનાં તેજથી કંઈ ભેઈ શકો નહિ.
૩. હું કે જે આજે બધું જોઉં છું તે હું
નથી પણ “પ્રભુ” મારી અદર બધું
જુઓ છે અને જાણે છે.”
૪. એકાએક મારા આત્મમાં ઉન્નત અને
આનંદ છવાઈ ગયાં પ્રેમે મને ખાથ લીડી
જેમ પતિ પત્નીને મળે છે તેમ પ્રેમ
મને મળ્યો. તે સુખનો મહિમા હું કહી
શકું તેમ નથી. કોઈ સાથે તુલનામાં પણ
આવી શકે તેમ નથી. તેની શક્તિથી
મરણ સમયે પણ જીવન દેખાય છે

૫. તે આશ્ચર્યકારક તેજઘી મારો આત્મા
 બધી વસ્તુમાં આરપાર ભેદ શક્યો. બધાં
 પ્રાણની અંદરની ચાલતી ક્રિયાઓ, વનસ્પતિ
 અને ઘાસની અંદરની રચના વગેરે બાણી
 શક્યો. પ્રભુને બાણી શક્યો, તે કોણ
 છે? કેવા છે? તેની શી ઇચ્છા છે તેનો
 અનુભવ થયો અને એકદમ તે દિવ્ય
 તેજઘી માં મન પ્રભુના ગુણનું વર્ણન
 કરવા લાગ્યું, પણ મને પ્રભુના બધા
 અવતાર અમજવાની શક્તિ મળી નહિ.
પૂરેપૂરી સમજણ આવવા માટે મને બાર
વર્ષ લાગ્યાં, અને નાના ઉગતાં વૃક્ષની
માફક મારી બુદ્ધિ ઉગી અને તેમાં વૃક્ષની
માફક પહેલાં પાંદડાં, પછી ફૂલ આવ્યાં
અને ત્યાર બાદ તેને ઠંડો પવન લાગ્યો,
અને આખરે તેમાં ફળ આવ્યાં જે રસ્તે
હું પ્રભુ પાસે પહોંચ્યો તેજ રસ્તે તમે
જશો તો તમારે કલ્યાણ થશે.

૯૪ આ જ્ઞાન મને મારી યુદ્ધિથી મજ્યું નથી,
 આ જ્ઞાન મેળવવા પણ મે પ્રયત્ન કર્યો
 નહોતો, તે કેવું છે તે જાણવાની પણ
 મે ઇચ્છા કરી નહોતી. મેં તે ક્ષ્મ
ભગવાનનું હૃદય શોધ્યું હતું કે લેથી હું
 પાપથી બચી તેમાં રહી ચકું.

૭ હિવ્ય આકર્ષણ અને પ્રેમ આપણી ઇચ્છા
સહન કરી શકતા નથી કારણ કે તેનામાં
 આસક્તિ હોય છે, તે ભહાર દોડી બીજી
 વસ્તુઓને ખેંચે છે પણ જે શુદ્ધ, નિત્યની
ઇચ્છા છે તે બીજાની માફક પોતાની
અદરજ પ્રવેશ કરે છે અને અધારૂં દર
દરે છે, તે પોતાની અદર રહે છે, પોતાની
અદર રમવાનું સાધન બનાવે છે.

નિત્યની ઇચ્છા પિતારૂપ ભગવાનની
 ઇચ્છા છે તેની સત્તાથી તે ઇચ્છાઓ

ઉત્પન્ન થાય છે. તે પિતાથી તેની અંદર તેનો પુત્ર-એટલે કે તેનો શબ્દ-નીકળે છે. તેની ઇચ્છાથી શું શું ઉત્પન્ન થાય છે તે આગળ જણાશે. અંધારું કેમ ઉત્પન્ન થાય છે, અગ્નિથી તે કેવી રીતે દૂર થાય છે તે આગળ પાખર પડશે.

એક ઇચ્છાના ચાર ભાગ કેવી રીતે થાય છે. એક છતાં અગ્નિથી ચાર રૂપે ફેલી રીતે દેખાય છે તે સમજાશે. ને તમે ભગવાનને નહિ જાણો તો તમે અંધારા તળેલાની અંદર છો એમ સમજાવો.

ભગવાનની ગુપ્ત વાતો સંખંધી હું બાળકના જેવો હતો, પણ તેની શક્તિથીજ હું મહિમા લખી શક્યો. લખવાનું કારણ મારે માટે તે અનુભવ યાદ-રાખવાનું હતું; અથવા તો પ્રભુને માર્ગે ચડેલા ખીજા લોકોને તે અનુભવ ઉપયોગી થાય.

ગુરુ: — બહારનાં જગત જેવું. જેમ જગતના અંતર્યામીમાંથી જગત ઉત્પન્ન થયું છે તેવીજ રીતે જીવના અંતર્યામીમાંથી જીવનું શરીર ઉત્પન્ન થાય છે. પિંડ છે તેવું પ્રદ્ધાંટે અમુચે દ્રવ્ય જગતમાંથી માણસને બનાવ્યો છે અને તેમાં પોતાનો પ્રાણ રહેલો છે.

શિષ્ય: — ત્યારે બધી ચીજોનો પ્રલય થશે ત્યારે આ દ્રવ્ય જગતનું શું થશે ?

ગુરુ: — માત્ર સ્થૂલ પદાર્થોનોજ પ્રલય થાય છે. પંચમહાભુત, સૂર્ય, ચંદ્ર અને તારા અને અંદરનું જગત તો હંમેશાં દ્રવ્ય અને વ્યક્ત રહે છે. અંદરના જગતમાં જીવે સારૂ અગર ખરાબ કર્યું હોય તે જુદું થાય છે અને જેવાં જેવાં કર્મ તેવાં તેવાં જન્મ લેવા જીવે પાછા ઉત્પન્ન થાય છે.

મહુમા દોડતી બેઠી ૧૯૨૪

માં મમ પિય મયા હતા તે વખતે
નેણે પોતાના પુત્ર દોષીદાને પોતાનાં
જિજ્ઞાસાં પામે જોતાવ્યો અને કહ્યું.
“તને કંઈ મધુર મંગીત સાંભળાય છે?”

ત્યારે જાદુ ધરતું જાદુ ઉપાડતાવું
કહ્યું, કે જેથી તે દિવ્ય અને મધુર
મંગીત જાદુનાર સાંભળી શકાય. પછી
તેણે પૂછ્યું “ઘડીયાળમાં દેટલા વાન્યા
છે?” તેના કુટુંબના મજસોએ જવાબ
આપ્યો “જે” વાન્યા છે. તેમણે કહ્યું
“મારો વખત હવે આવ્યો નથી,
ત્રણ કલાક પછી મારો વખત આવશે”
યોરો વખત જાદુ ફરી કહ્યું કે “હે
સર્વશક્તિમાન પ્રભુ મને તમારી ઈચ્છા
પ્રમાણે બચાવો માગ પર કૃપા કરો
મને તમારાં રાજ્યમાં લઈ જાઓ.”
ત્યારજાદુ તેની સીને જોતાવી પોતાનાં

પુત્રક માટે અને કેટલીએ, વ્યહવારિક
 બાબત માટે મૂચના આપી હતુ કે
 • તુ પણ મારા પછી નધારે છવીશ નહિ
 તે પ્રમાણે તે વધારે વખત છવી નહિ

પોતાના પુત્રોની રજા લેતી
 વખતે તેણે કહ્યુ “હુ હવે સ્વર્ગમા
 જઈગ” ત્યાર બાદ મોગ પુત્રને
 બોલાવ્યો તેને બોલાવી પોતાનુ શરીર •
 જરા ફેરવવાનુ કહ્યુ ત્યાર પછી તેણે
હરો શ્વાસ લીધો અને પોતાના
આત્માને શરીરથી છૂટો કરી ગયા-એવી •
 ઉંચી દશામા કે જેઓને અનુભવ હોય
 તેજ તે બાણી શરે છે ૨૩ ૧૦ ૮૨

અનુવાદક.

નીચેના પુખ્તો દમ્નસ્રીખીન તૈયાર છે
અને છાવણી સગવડ થયે પ્રસિદ્ધ કરવામાં
આવશે—

- ૧ સેવા કુંજ.
- ૨ અમૃતના ઝરણાં.
- ૩ માયા.
- ૪ હિંદની વિદ્યાકળા.

અમૃતલાલ લક્ષ્મીચંદ ખોખાણીની
દેખરેખ નીચે ચાલતી

ઝવેરી ચંદુલાલ એલ. ખોખાણી એન્ડ કું.

‘ચાહુ જમાનાને’ અનુસરતી ઉત્તમ ઠારીગીરીવાળા
મનપમંદ હીરા, મોતી, સોના, ચાંદીના દાગીનાનો
મોહક સ્ટોક તૈયાર છે તેમજ ગોર્ડર આપવાથી
વાયદામર તૈયાર કરી આપવામા આવે છે

એક વખત સુવાડાત લઈ એકજ ભાવ
‘તેમજ ચોખ્ખા માલ માટે ખાત્રી કરવાની વિનંતી
કરવામા આવે છે.

ઠે. ઝવેરી બજાર નં. ૧૬૯—૭૧. મુંબઈ.

તારતું સરનામું —
“HEMVANTI”

ટેલીફોન નં.
૨૦૬૯૬.

BHAVAN'S LIBRARY

This book should be returned within a fortnight from the date last marked below

Date of Issue	Date of Issue	Date of Issue	Date of Issue

Bharatiya Vidya Bhavan's Granthagar

BOOK CARD

ક્ર.સં
Call No ૨૭૭ મહે/૧૫૭૮૬ Title _____

જેન હિંદુજી.

Author મહેતા હામીરાજી લક્ષ્મણજી

Date of
issue

Borrower's
No

Date of
issue

Borrower's
No